

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

5 €

gener - febrer 2004

núm. 114

fòrum Social

fòrum Social de Mallorca
fòrum Social de París
Cooperació
loce

CIVE 2004

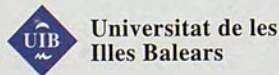
IV Congrés Internacional Virtual d'Educació

del 9 al 29 de Febrer 2004

<http://www.cibereduca.com>

imagen, fernandezcoza.com (c) 2004

patrocina organitza

col·labora

0 5 Editorial

FÒRUM SOCIAL DE MALLORCA

0 6 Balears: Quan la vulnerabilitat social és un requisit econòmic

Pere Mascaró

0 9 Enfocaments dels moviments socials

Edgar Jiménez Cabrera

1 2 Anàlisi de la situació de les dones a Mallorca

Francesca Mas

2 0 Agendes de pau, o de guerra

Raül Romeva i Rueda

2 3 Taller de l'STEI-i al Fòrum Social de Mallorca

Redacció

FÒRUM SOCIAL DE PARÍS

2 4 II Fòrum Social Europeu de París

Biel Caldentey, Felipe Moraga, Beatriz Quirós i Neus Santaner

COOPERACIÓ

3 0 Context social i educatiu de Perú

Pere Polo

3 2 Els palestins en l'aniversari de la Nabka

Mahmud Darwish

3 4 Polítiques de formació docent i lluita contra la pobresa

Pere Polo

L O C E

3 6 El PP utilitza la LOCE contra el català

Comissió Executiva de l'STEI-i

4 0 Societat, Cultura i Religió (o com combregar amb rodes de molí)

Joan Pau Cimarro Ramasco

4 2 Els exàmens extraordinaris de la LOCE

Joan Lladonet

4 4 Índex temàtic de la Llei de Qualitat

Redacció

4 6 Anàlisi dels principals canvis introduïts per la LOCE i el seu desenvolupament

Bartomeu Parets i Biel Caldentey

PROGRAMARI LLIURE

4 9 Arguments a favor del Software Lliure a les aules

Jean-René Mérou Sánchez

5 6 LLIBRES

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears.

EDITA:

STEI-i

Sindicat de treballadores i treballadors de l'Ensenyament · Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma

Telf. 971 90 16 00

Fax. 971 90 35 35

Pàg. WEB: www.stei-i.org

E-Mail:

mallorca@stei-i.org

menorca@stei-i.org

eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ

I REDACCIÓ:

Biel Caldentey

Mariví Mengual

Pere Polo

Neus Santaner

Margalida Sarris

Sebastià Serra

COORDINACIÓ:

Joan Lladonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i dels autors dels articles.

FOTOS:

Tomàs Martínez

Pere Polo

Neus Santaner

PORTADA:

Santi Hernàiz

MAQUETACIÓ I COMPOSICIÓ:

Santi Hernàiz - *hac disseny*

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en

Mitjans Didàctics.

C/ Marià Canals, 13

07005 Palma

telf. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Marià Canals, 13

07005 Palma

Telf: 971 24 66 75

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió de les seves autores i els seus autors.

Dip. Legal: PM 533/79

ISSN: 1133-052X

Índex

GENER 2004

Novetats

EDUCACIÓ SOCIOEMOCIONAL

Pérez Cabaní, M. Luisa i altres
Afectos, emociones y relaciones en la escuela.
Análisis de cinco situaciones cotidianas en educación infantil, primaria y secundaria.
2001, 157 pàgines, 10,75 euros

Gómez Burguera, Josepa
Educación emocional y lenguaje en la escuela.
2003, 185 pàgines, 13,80 euros

Carpena, Anna.
Educación socioemocional en la etapa de primaria.
Materiales prácticos y de reflexión.
2003, 255 pàgines, 14,80 euros.

López Cassà, Èlia (coord.)
Educación emocional.
Programa para 3-6 años.
2003, 263 pàgines, 19,47 euros.

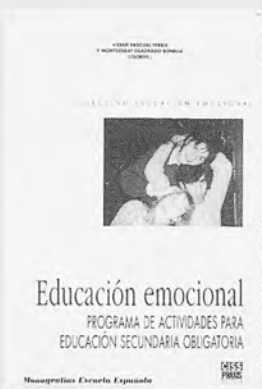
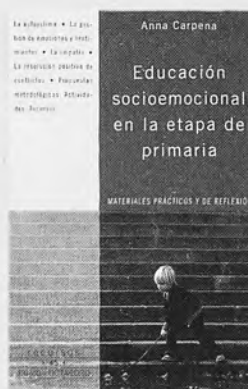
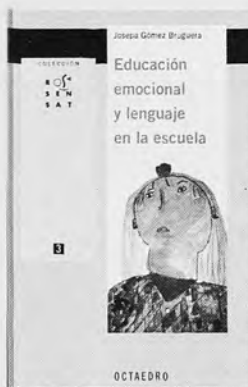
Pascual, Vicent i Cuadrado, Montserrat (coords.)
Educación emocional.
Programa de actividades para Educación Secundaria Obligatoria.
2001, 228 pàgines, 15,60 euros.

Güel, Manel i Muñoz, Josep (coords.)
Educación emocional.
Programa de actividades para educación secundaria postobligatoria.
2003, 290 pàgines, 20,88 euros.

Carpena, Anna.
Educació socioemocional a primaria.
2001, 220 pàgines, 15,70 euros.

Lago, Fernando i altres.
Educación socio-afectiva en secundaria.
Un programa de orientación y acción tutorial.
2003, 415 pàgines, 14,75 euros.

Tizio, Hebe (coord.)
Reinventar el vínculo educativo:
aportaciones de la Pedagogía Social y del Psicoanálisis.
2003, 222 pàgines, 15,90 euros.

INTERCULTURALITAT I VALORS

Soriano, Encarnación (coord.)
Interculturalidad: fundamentos, programas y evaluación.
2002, 260 pàgines, 11,96 euros.

Soriano, Encarnación (coord.)
Diversidad étnica y cultural en las aulas.
2003, 259 pàgines, 11,96 euros.

Bárcena, Fernando i altres.
La escuela de la ciudadanía.
Educación ética y política.
1999, 184 pàgines, 8,41 euros.

Anaut, Loli i altres.
Valores escolares y educación para la ciudadanía.
2002, 124 pàgines, 9,20 euros.

López, Francesc i Arànega, Susanna (comp.)
El mundo en guerra.
La educación para la paz.
Propuestas y actividades (3-12 años).
2003, 194 pàgines, 17,06 euros.

Colectivo AMANI.
Educación intercultural.
Análisis y resolución de conflictos.
2002, 268 pàgines, 12,44 euros.

Essomba, Miquel A. (coord.)
Educación e inclusión social de inmigrantes y minorías.
Tejer redes de sentido compartido.
2003, 334 pàgines, 22,50 euros.

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

editorial

I'stei-i al fòrum social europeu

Un cop més una petita delegació de l'STEI-i ha estat present a un Fòrum Social, en aquest cas el *II Fòrum Social Europeu*. Com sempre succeeix, un cúmul de tallers, seminaris, trobades, assemblees i reunions es varen desenvolupar en un curt període de temps, del 12 al 15 de novembre de 2003, al llarg de la ciutat de París, a La Villette, i rodalies com Bobigny, Saint Denis i Ivry-sur-Seine.

El Fòrum va ser molt ric en diàlegs i debats. Hi varen participar organitzacions sindicals, socials, ecològiques, polítiques (encara que no formalment a través dels partits polítics) i d'altres tipus com moviments veïnals, culturals, ... Tot i aquesta diversitat hi va haver cinc eixos de reflexió:

- Contra la guerra, per una Europa de la pau, de la justícia i de la solidaritat oberta al món.
- Contra el neoliberalisme i contra el patriarcat, per una Europa dels drets, social i democràtica.
- Contra la lògica del benefici, per una societat basada en la justícia social, ecològicament sostenible i per la sobirania alimentària.
- Contra els processos de mercantilització, per una Europa democràtica de la informació, la cultura i l'educació.
- Contra el racisme, la xenofòbia i l'exclusió, per la igualtat dels drets, el diàleg entre les cultures, per una Europa que sàpiga acollir els i les emigrants, els refugiats i les refugiades, aquells o aquelles que sol·licitin l'asil.

Els cinc eixos que són d'enorme profunditat humana, varen ser molt importants a l'hora de l'elaboració de valuoses alternatives i diverses maneres d'entendre les diferents despeses mundials i en quines matèries; en contrast amb la lògica del capital, que pensa cada vegada més des d'una ideologia financera, oblidant valors socials i necessitats bàsiques que moltes persones tenen sense cobrir en el món que té penúries (fam, medecines, escoles, falta d'aigua...).

La Confederació d'STEs – i l'STEI-i vàrem participar activament com a oradors en alguns seminaris i en general vàrem defensar el nostre model d'escola, reivindicant una sèrie de drets humans i valors com "la pau" i la necessitat d'"un món just" en els distints actes vinculats a educació, drets socials, amb sindicats europeus i en les trobades

relatives a la nova Europa.

Entre els temes més polèmics per l'articulació d'Europa destacam la posició de la Confederació Europea de Sindicats (CES) a favor de l'esborrany de Constitució europea, qüestió que va generar una forta contradicció interna en relació amb les diferents forces alternatives que no l'accepten pel procés seguit, que ha estat d'esquena a la participació dels distints pobles d'Europa i pel seu articulats que no recull plenament els drets socials que consagren moltes de les constitucions dels estats membres de la Unió Europea.

Tots els fòrums comencen i acaben amb una manifestació. En el cas de París, dissabte, 15 de novembre, es va dur a terme la gran trobada reivindicativa amb la consigna "**Per una Europa dels drets en un món sense guerra**", va comptar amb uns 100.000 participants. Va ser una manifestació rica i creativa en la qual clarament es deia que "**un altre món és possible**". Hi vàrem anar com si no tocàssim amb els peus en terra, *entre els somnis de tants homes i de tantes dones que desitgen canviar les coses*.

Una vegada acabat el Fòrum, el diumenge, 16, es va dur a terme *l'assemblea dels moviments socials* per elaborar, a partir de les propostes dels seminaris i reunions, una guia d'acció consensuada que es va plasmar amb la programació d'una jornada contra les guerres, dia 20 de març de 2004 per denunciar l'ocupació d'Iraq, la situació de Palestina i Txetxènia, entre d'altres. També es va planificar el dia 9 de maig, una gran jornada d'acció europea que reivindicava la plenitud de drets socials, polítics, econòmics i culturals per a tots els ciutadans i ciutadanes, que s'hauria de concretar en una veritable Constitució europea democràtica.

París ha estat una rica trobada de propostes i alternatives diverses formulades per persones i organitzacions de molts de països, que pensen i actuen per "**fer possible una altra Europa i un altre món**".

Per primera vegada, des de Mallorca assistirem a un Fòrum, no tan sols com a participants, sinó amb l'experiència d'haver organitzat el I Fòrum Social de Mallorca, celebrat els dies 17, 18 i 19 d'octubre, algunes reflexions del qual trobareu en aquesta revista.

Forum Social
de Mallorca

“L'ésser humà no és un 'recurs' perquè no és un mitjà, no té un valor instrumental: és un fi.

Donar-li una funció instrumental d'increment de la 'competitivitat global' en el mercat mundial ja és, en si mateix, un embrutiment”

Augusto Ponzio, *'Elogio dell'infunzionale'*, 1997.

balears: quan la vulnerabilitat social és un requisit econòmic

El model econòmic de Balears, molt dinàmic i amb forta capacitat de generació de renda, es fonamenta de manera estable, en una estructura social d'alta fragilitat que eixampla els sectors i col·lectius socials sotmesos a una intensa vulnerabilitat. En aquest context, l'anàlisi de l'exclusió social s'ha de fer no des d'una perspectiva estàtica (la situació i problemàtica dels exclosos en cada moment), sinó en la relació dinàmica entre exclusió i vulnerabilitat, amb fluxos importants entre les dues situacions.

Així mateix, aquest binomi vulnerabilitat-exclusió s'ha de situar en un context concret de feblesa dels mecanismes públics i col·lectius de protecció social (allò que s'anomena la xarxa de seguretat). Podem constatar un favorable (encara que insuficient) creixement del compromís de solidaritat horitzontal –intern i

extern- que no es correspon ni va en paral·lel amb l'evolució negativa de la solidaritat vertical. Són prou importants els estudis que aborden la qüestió de l'exclusió social a Mallorca i Balears, pel que fa a les característiques de les persones amb pocs recursos com una aproximació a les seves característiques personals, socials i territorials.¹

Amb caràcter general, les dades vénen a confirmar que quantitativament l'exclusió social a Balears és lleugerament inferior a la mitjana espanyola tot i que les seves característiques personals i col·lectives no divergeixen substancialment.

Sens dubte, allò que fa de Balears una situació específica, i que alguns considerem que representa una posició d'avançament d'allò que progressivament s'estén a tot el conjunt de l'Estat i d'altres indrets del sud d'Europa, és el fet d'una

creixent permeabilitat de les zones d'exclusió social (territorialment) i dels col·lectius afectats.

A on ens volen dur quan parlen (parlam) d'exclusió?

Aquesta hipòtesi representa, per ella mateixa, una negació del propi concepte d'exclusió social o, en qualsevol cas, el retorna als seus orígens. En efecte, la utilització creixent d'aquest concepte en l'àmbit dels estudiosos de la política social pretenia superar i ampliar els termes anteriors molt vinculats a pobresa com a sinònim de manca de recursos materials. Així, la idea d'exclusió feia referència fonamentalment no a un estat o situació, sinó a un procés en el qual persones o col·lectius eren immersos. La pràctica, però, ha anat reduint aquesta concepció dinàmica –que es mou- cap a una utilització més estricta que identifica, massa vegades,

¹ En aquest sentit mereix una especial atenció el recull d'informació que representa tota la documentació utilitzada en l'elaboració l'any 2002 del Pla de Lluita contra l'Exclusió Social per part de la desapareguda Conselleria de Benestar Social (Govern de les Illes Balears-UIB).

exclusió social en una situació que tendeix, si no hi està ja instal·lada, en la cronicitat.

Curiosament quan el debat sobre pobresa anava guanyant matisos i multidimensionalitat, amb referències creixents a factors estructurals, a problemes socials de fons, l'aparició del concepte d'exclusió com a novetat superadora de la pobresa venia a dir: els exclosos socials són aquells que afegeixen a un problema de manca de recursos materials –econòmics– altres problemes o carències afegides, i aquests desavantatges persisteixen al llarg del temps.

Els estudis empírics posteriors, a diversos països europeus i diverses comunitats autònomes espanyoles, acaben identificant quantitativament l'exclusió amb pobresa severa (mai superior al 5% de la població) quan els estudis de pobresa parlen de xifres al voltant del 16-18%. En conclusió, el nou concepte redueix quantitativament l'abast, l'identifica a factors individuals (no tots els pobres són exclosos) i li afegeix un plus de cronicitat.

Aquestes reflexions anteriors no són un divertiment teòric, ja que són a la base de bona part del

debat pràctic que en aquests moments es planteja arreu d'Europa. On han de posar l'accent les polítiques socials? En l'acció paliativa, de garantia de mínims, per a les persones en estat d'exclusió? A reforçar els mecanismes de seguretat dels amples col·lectius en risc –vulnerables–?

El sentit comú diu que la resposta no és incompatible. La realitat, però, i la pràctica de les polítiques i les seves reformes més recents posen de manifest que no és així. Precisament els retalls que es vénen formulant a molts països europeus tendeixen cap a una separació:

Per una banda, l'extensió i aprofundiment dels mecanismes bàsics d'estabilitat i seguretat: més flexibilitat laboral, reducció dels recursos universalistes de protecció (pensions, prestacions per desocupació, prestacions sanitàries,...). En definitiva, un augment dels col·lectius afectats per la VULNERABILITAT.

Per l'altra, creixement i consolidació de mecanismes precaris de garanties mínimes i proliferació del concepte d'itinerari individual d'inserció.

En definitiva, el concepte d'exclusió troba el seu mirall en el d'inclusió, però d'inclusió en un escenari d'alta i creixent fragilitat

Fòrum Social
de Mallorca '03

Sairpa S.L.
industria gràfica de calvià

binder MAR
MANIPULADOS

Soluciones en impressió

DISSENY GRÀFIC - IMPRESSIÓ EN OFFSET
PLEGATS EN GENERAL - REVISTES COSIDES EN GRAPA
ENQUADERNACIÓ DE LLIBRES I CATÀLEGS EN RÚSTICA

C/. Illes Balears, 26 ■ 07180 Pol. Ind. Son Bugadelles (Santa Ponça - Calvià)
Tel 971 69 76 76 - 971 69 92 67 ■ Fax 971 69 76 79
E-mail sairpa@terra.es

Forum Social
de Mallorca

social. I al mateix temps, els nous mecanismes i prioritats de lluita contra l'exclusió treuen de l'agenda de les polítiques socials les mesures contra la vulnerabilitat, cada vegada més accentuada pels canvis de les darreres dècades.

L'esgotament del model de plena ocupació i l'expansió del denominat **Mcjob** a amples capes de població d'ocupacions terciàries amb baixes exigències de qualificació.

La discontinuïtat de les carreres laborals/vitals.

Els canvis en l'estructura familiar amb l'extensió de models familiars econòmicament més vulnerables.

El fort i intens eixamplament dels fluxos migratoris.

El debat, si és que hi ha realment debat, s'ha traslladat també a la qüestió de la pròpia gestió de les polítiques socials. D'entre d'altres voldria fer esment a dues grans tendències més complexes del que aparenten.

1. Major pes de les polítiques socials locals (i/o regionals). Com a resultat, per cada euro ampliat en els àmbits locals (i celebrat a cada CCAA, Consell o Ajuntament), l'Estat ha reduït el seu compromís en cinc.

2. Major protagonisme dels instruments de solidaritat horitzontal. Junt al procés anterior de descentralització assistim a una ampliació dels mecanismes de col·laboració i concertació dels àmbits públics i privats de gestió. Però al costat d'això hem de constatar també una important **precarització de molts serveis** superats per una

“...més flexibilitat laboral, reducció dels recursos universalistes de protecció (pensions, prestacions per desocupació, prestacions sanitàries,...). En definitiva, un augment dels col·lectius afectats per la VULNERABILITAT.”

dosi important de voluntarisme, compromís i sacrifici d'una part de treballadors. Així la reducció de la solidaritat vertical (disminució de l'efecte redistribuïdor dels poders públics) es compensa amb una creixent solidaritat horitzontal.

Com ho podem viure des de Balears?

Com dèiem al principi, és precisament aquesta visió –més estàtica- de les problemàtiques socials la que molt poc ens ajuda per explicar, entendre i lluitar contra aquest procés a Balears. De les reflexions anteriors Balears no només no en queda

fora, sinó que en la nostra petita escala som un bon exemple de tot això, uns avançats.

El conjunt d'aquests fenòmens són els que estan donant forma a una peculiar estructura econòmica, d'un fort dinamisme i que té la seva base en una creixent vulnerabilitat d'amples capes de la població.

Precisament la baixa intensitat i extensió de les situacions d'exclusió social i de pobresa severa a Balears té el seu origen i contrapartida en una major extensió dels segments que combinen una important fragilitat laboral amb una reduïda capacitat de millorar la seva situació.

En el cas de Balears no es pot parlar, en termes estrictes, d'un procés de dualització social, basat en una creixent diferenciació entre els de "dins" i els de "fora", entre els integrats i els exclosos, sinó en una creixent fragmentació difusa que no respon a models estàtics, però que generen trajectòries vitals (individuals i col·lectives) inestables, fràgils i molt desiguals.

Enfront d'aquesta situació, la feblesa dels mecanismes públics de protecció social a la nostra comunitat (i al conjunt de l'Estat) és més que preocupant. El “campi qui pugui” guanya camí davant la idea de solidaritat real, la que va més enllà dels voluntarismes individuals (per altra banda prou necessaris).

*Pere Mascaró Pons
(Economista)*

Forum Social
de Mallorca 2003

enfocaments dels moviments socials

Dr. Edgar Jiménez Cabrera

Director general d'IEESA (Institut d'Estudis Educatius i Sindicals d'Amèrica)

Novembre, 2003

A finals del segle XVIII i a principis del XIX la societat es va veure convulsada per importants fenòmens socials que varen implicar transformacions en l'ordre econòmic, polític i social. Els moviments socials, a partir d'aleshores, s'han erigit com a protagonistes del canvi social davant la crisi dels partits polítics i les organitzacions sindicals.

El paper de l'Estat és cada vegada menys regulador de les demandes dels diferents actors. La presència de diversos moviments socials, no és nova però sí ho és la capacitat i l'abast de la mobilització. Hem de remarcar la magnitud i la profunditat de les xarxes internacionals connectades amb grups de tot el món. La mobilització social d'avui utilitza instruments típics de la nova globalització. L'èxit parcial d'aquests grups socials radica en la utilització de tècniques de l'anomenat "màrqueting" multiplicant la seva presència en els mitjans massius de comunicació, implementant noves formes de protesta i de l'ús d'Internet i del correu electrònic com a forma de

comunicació.

Podem afirmar que els moviments socials poden ser definits com "una acció col·lectiva amb alguna estabilitat en el temps i algun grau d'organització, orientats cap al canvi o cap a la conservació de la societat o d'alguna de les seves esferes" (Raul Zibechi: 2001). La idea de moviments socials tendeix a fluctuar en dos eixos:

- Moviments socials com a acció col·lectiva que respon a tensions o contradiccions específiques en la societat i que s'orienta a posar terme a aquesta contradicció específica (globalització-nació).

- El moviment social com a portador del sentit de la història i com a encarnació i principal agent del canvi social nacional davant el fracàs de les polítiques d'ajustament estructural.

Davant el conjunt de canvis que es presenten en l'estructura social, les interpretacions per a explicar-los i comprendre'ls també sofreixen vaivens intel·lectuals. Els processos de globalització i la clara tendència de supervivència de les identitats locals, nacionals o regionals ens permet afirmar que no hi ha

models teòrics acabats que expliquin aquesta transformació social.

Els diferents estudiosos en la matèria coincideixen que els sistemes democràtics (sobretot del primer món) i la mobilització social s'expressen a través del Tercer Sector, l'acció i contingut del qual normalment formen part dels marges que permeten les disposicions legals existents en la societat.

En la seva acceptació actual el concepte "societat civil" o "tercer sector" fa referència a una idea o noció que ve a substituir les nocions bastant desgastades de revolució i presa de l'Estat, apropant-se més al de "moviment social institucionalitzat". D'aquesta manera, Societat civil és un concepte recuperat per diversos autors com Bobbio, Touraine, Habermas, Kolakowski, O'Donnell, Weffort i Cardoso, entre molts d'altres, com una crítica al marxisme estructural dels setanta i cercant sortir de la crisi que es va trobar abruptament el pensament progressista. Aquest concepte es funda en la idea que existeix una tercera esfera de la societat, a

més del mercat i l'Estat, en la qual pot arrecerar-se la democràcia a través de la lliure associació i sobre la base sociològica de la interacció social, la qual fa al·lusió a la noció tradicional de moviment social.

Les opcions i alternatives de la participació social es basen en la relació entre economia, Estat i moviments socials que sempre han estat un joc de poder; però les regles d'aquesta relació han canviat paulatinament. En un període del desenvolupament de les societats les regles estaven controlades per l'Estat i per això eren més o menys perceptibles per a les organitzacions polítiques. En les circumstàncies actuals, en el marc de les relacions mercat, Estat i societat existeixen diferents formes d'accepció i interpretació, que els teòrics les han caracteritzat en les denominades "vies" del desenvolupament. Sorgeixen aleshores, la reinterpretació d'aquesta relació en la segona, tercera i quarta via on es trenca el joc de poder dominat per l'Estat a la par del pacte provocat per la globalització.

La Segona Via es presenta a si mateixa com "una alternativa progressista a l'ortodòxia econòmica i política que de vegades es descriu com a neoliberalisme". Repudiant aquesta ortodòxia, nega també l'adequació de l'alternativa moderada que molts progressistes cerquen posar en el seu lloc (Roberto Mangabeira).

La Tercera Via ha estat plantejada com una alternativa

davant els greus problemes socials generats per la globalització i la nova lògica del Mercat que imperen a nivell internacional. Se l'ha col·locada en l'espectre ideològic de la socialdemocràcia, com una espècie de nova esquerra, moderada i de centre, però que no obstant això, en diversos aspectes no es contraposa amb el centredreta.

La Quarta Via tracta de determinar si s'ha obert un nou camí al poder que transcendeixi les propostes del centreesquerra, del centredreta i del clàssic projecte de les guerrilles dels anys seixanta, construint aquest camí al poder i a l'alliberament: una via autènticament llatinoamericana amb validesa regional. En aquesta sorgirien expressions de la democràcia des de baix a partir, entre d'altres, dels indigenismes i

“Són les respostes al terratrèmol social que va provocar l'onada neoliberal dels vuitanta, que va trastocar les formes de vida dels sectors populars...”

diferents formes d'organització de la societat civil. La Quarta Via al Poder, Heinz Dieterich (2001).

A diferència del vell moviment obrer i camperol a Amèrica Llatina on no estaven representats alguns sectors, els actuals moviments estan promovent un nou patró d'organització de l'espai geogràfic, on sorgeixen noves pràctiques i relacions socials. Aquests moviments socials estan transitant per nous camins, que els separen tant del vell moviment sindical com dels nous moviments dels països centrals. Alhora, comencen a construir un món nou en les bretxes que han obert en el model de dominació. Són les respostes al terratrèmol social que va provocar l'onada neoliberal dels vuitanta, que va trastocar les formes de vida dels sectors populars en dissoldre i descompondre les formes de producció i reproducció, territorials i simbòliques, que configuraven el seu entorn i la seva vida quotidiana (descodificació cultural, social i política).

Tres grans corrents politico-socials nascuts a la regió llatinoamericana, conformen l'armadura ètica i cultural dels grans moviments:

- Les comunitats eclesials de base vinculades a la teologia de l'alliberament.
- La insurrecció indígena portadora d'una cosmovisió distinta de l'occidental.
- L'experiència en la militància revolucionària.

Els moviments socials de l'últim quart de segle XX varen generar

“...la globalització ha acabat també per realçar o emergir les identitats locals, nacionals i regionals.”

noves dinàmiques d'exclusió-inclusió i un nou terreny per al sorgiment de nous drets. La possibilitat d'una ciutadania global i el desenvolupament de societats civils globals s'inscriuen dintre d'aquestes dinàmiques que obren els canvis socials. El procés de globalització, no obstant això, és ambivalent i contradictori. Waterman (2001) situa bé aquesta dinàmica quan diu que la globalització és alhora amenaça, promesa i sobretot seducció. Per tant es perfilen ja les tendències cap a la formació de ciutadànies globals amb la seriosa amenaça de dessembolicar-se en esquemes desiguals.

La revolució de les tecnologies d'informació com la reestructuració del capitalisme ha induït la creació d'una nova forma de societat, anomenada "la societat xarxa" (Castells: 1996), caracteritzada per la globalització de les activitats econòmiques estratègiques, per la seva forma d'organització en xarxes, per la flexibilitat i inestabilitat del treball i el seu individualisme, per una cultura de la virtualitat real, per la transformació dels fonaments de la vida, l'espai i el temps, mitjançant la constitució d'un espai de fluxos i del temps atemporal.

Dos vessants alimenten l'impuls a la formació de ciutadànies globals actuant des de societats civils globals:

Dels espais transnacionals oficials, a nivell polític.

Alimentada per l'acció dels moviments socials de perspectiva global.

PERSPECTIVES PER A AMÈRICA LLATINA

El debat sobre la relació entre els moviments socials i les institucions o els governs dels estats llatinoamericans, travessa en aquests moments per un activisme regional i global. Brasil, Argentina i Bolívia entre d'altres, estan immersos en aquest procés. I més encara, quan sorgeixen les preguntes sobre quins passos donarà el moviment social a països com Brasil, portador del major triomf electoral de l'esquerra llatinoamericana en la història recent, després de gairebé dues dècades de polítiques d'ajustament. Els pobles d'aquesta part del món han pogut comprovar les conseqüències del lliure mercat: pobresa, polarització, menys serveis socials, desprotecció dels més febles, i crisi de les classes mitjanes.

Els desafiaments dels moviments socials estan presents: la globalització ha acabat també per

realçar o emergir les identitats locals, nacionals i regionals. Aquests tenen, davant per davant, la perspectiva d'atendre satisfactòriament allò que demanden les seves bases: millorar la qualitat de vida. Sembla una empresa major, però la possibilitat d'aglutinar un moviment des de baix, que no només estigui en contra de les polítiques dels governs nacionals, sinó dels organismes internacionals, té una àmplia acceptació en el vell continent.

La protesta també es globalitza; hi ha nous mercats on concorren estratègies de rebot a les reformes de segona generació que ara proposa el Consens de Washington.

La discussió està present: és possible una via politicosocial llatinoamericana amb característiques específiques a les seves identitats?

Els fets recents a Brasil, Argentina, Bolívia i altres països de la regió semblen respondre satisfactòriament la pregunta.

Carlos Taibo, Marisol Ramirez i Edgar Jiménez a la inauguració del Fòrum Social de Mallorca 2003.

Forum Social
de Mallorca (FS)

anàlisi de la Situació de les dones a mallorca

Intervenció en el FÒRUM SOCIAL DE MALLORCA
(17, 18 i 19 d'octubre de 2003)

Francesca Mas, advocada

Vull començar amb unes paraules d'Amèlia Valcárcel (filòsofa i escriptora, professora de Filosofia Moral i Política a la Universitat d'Oviedo); per a mi és un bon referent, perquè a la seva condició de pensadora i escriptora pot afegir-hi la de dona d'acció i compromesa socialment, ja que va ser consellera d'Educació i Cultura del Govern d'Astúries.

La professora Valcárcel diu: "Globalització és el nou nom de l'Edat Contemporània. Fins fa poc l'havíem anomenat "postmodernitat". Té la seva història. Els seus inicis propers es troben a l'any 1492 per agafar una data emblemàtica. Ara es concreta en una societat planetària de telecomunicacions i temps únic, però sense que valors i coneixements caminin junts. Ciències i tècniques s'universalitzen mentre que les idees que organitzen la moral no són universals... Allà on conviuen moltes i diferents persones, just normes universals poden fer-los cohabitar. Per això vindicar de nou la ciutadania i trobar el camí per a una ciutadania mundial és imperiós. Tenim l'obligació inexcusable de pensar globalment".

Amb aquestes paraules vull agrair a totes les entitats i persones que han fet realitat aquest Fòrum Social de Mallorca. Darrere d'elles no hi ha ni empreses organitzadores de congressos, ni entitats financeres, ni promotors... que tot ho fan tan fàcil a canvi de pagar: aquí hi ha hores i temps generosament donat per fer possible que durant tres dies, amb la carta de principis del Fòrum Social Mundial, haguem pogut trobar-nos i, per tant, no hem de desaproveitar tanta energia altruista i fer un esforç per, des de la nostra realitat de Mallorca, pensar globalment. Gràcies a tothom.

He dividit l'exposició en tres parts, per acabar amb tres preguntes que hauríem de mirar de respondre entre tots.

A.- Anàlisi de la posició de la dona en l'actual context de la globalització de l'economia i què en diu la teoria feminista.

Aquí he utilitzat textos de diferents autores que he vist recopilades en un llibre que vos recoman, "Globalització i Gènere", editat per la professora Paloma de Villota. També una exposició molt interessant de la professora Rosa Cobo Bedía, que vaig tenir la sort d'escoltar a la darrera edició de la

Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere, el passat juliol.

B.- Les dones a Mallorca.

Davallem a la nostra realitat, mai coneguda amb l'exhaustivitat necessària, però entre les persones que veig aquí la podem completar. Al final, amb la voluntat de ser més gràfica i suggerir aportacions assenyalaré les nostres forteses i febleses per posar-les a debat.

C.- Violència domèstica.

Tema ineludible per la seva magnitud en pèrdues de persones i en valors socials.

I acabarem amb les preguntes que m'ha suggerit la carta de principis del Fòrum Social Mundial.

A) N'Amartya K. Sen diu: "De fet la importància del gènere com a paràmetre crucial en l'anàlisi econòmica i social és més complementari que substitutiu de les variables: classe, propietat, treball, ingressos i estatus familiar". A principis dels anys 60 és quan comencen les dones economistes a insistir que l'anàlisi econòmica havia d'anar lligada al gènere i a les dones en particular dins l'estudi del desenvolupament.

Malgrat ara ja siguin estudis acceptats, foren quasi subversius:

l'economia es percebia com a alguna cosa referent als nombres. Es tractava d'una ciència que li permetia a un mesurar coses, no segons el sexe de la persona, sinó pel nombre d'hores que treballaven, la quantitat de doblers que guanyaven, el tipus de benefici que generaven i la quantitat de béns que produïen. Les economistes feministes defensen que no és suficient comptar doblers; és hora de comptar el temps. El problema resideix, com se suposava, que el temps de les dones és gratuït i infinitament extensible, les polítiques assumeixen que la dona pot "naturalment" caminar el doble i fer totes les coses que feia abans.

Aquesta necessitat que l'anàlisi econòmica estigui lligat al gènere es veu molt clara en el tema del "deute" dels països pobres. El deute nacional va tenir i té conseqüències devastadores en dones concretes de zones concretes. Als anys 80, els anys de la crisi del deute, va ser quan els homes que dirigien els bancs, l'FMI, el BM, homes racionals que prenen decisions racionals, varen decidir atorgar préstecs a aquells projectes que mostrassin de forma clara la possibilitat de tornar els doblers.

Això va dur al període d'ajustament. Els governs varen haver d'organitzar les seves economies. Els varen aconsellar un control monetari estricte, que es concentrassin en les activitats que els permetessin comerciar i en les exportacions, per així poder progressar.

El punt més problemàtic referent a l'impacte d'aquestes polítiques en

les dones, és la desaparició del governs de les activitats del sector públic. La idea era que el govern havia de retallar despeses en les activitats no comercials. Què són activitats no comercials? Aquí hem d'incloure l'assistència social, l'educació, la salut, els serveis socials, el transport públic, els serveis públics... Per tant, allò que pareixia una mesura de caire just econòmic deslligat del sexe, ja no

“Les polítiques neoliberals han estat molt perjudicials per a les dones, elles són les que s’han carregat el pes de l’ajustament.”

estava tan clar si començàvem a segregar la gent que treballa en aquests sectors. En salut, educació i assistència social trobam un alt percentatge de dones. Tant són proveïdores com a principals receptores. Retallar en tot això implica una sèrie de canvis (perdre l'accés a llocs propers al domicili, caminar més, dedicar més temps a tenir cura dels altres,...). Aquí es veu la referència que hem fet a la necessitat de comptar el temps.

Aquest tipus de política va en detriment de les dones, tant de la seva necessitat de provisions i assistència social, com en termes

de les seves oportunitats de treball dins aquests sectors (fa uns dies vaig trobar una treballadora social i em va dir que no té feina ARA). Les polítiques neoliberals han estat molt perjudicials per a les dones, elles són les que s'han carregat el pes de l'ajustament. A part que normalment el treball domèstic recau prioritàriament sobre les dones, quan els doblers que s'ingressen són pocs, els béns i serveis fets a casa substitueixen els adquirits al mercat i és necessari dedicar més temps a anar al mercat (anar-hi amb més freqüència i comprar menys), cuinar, cosir (comprar menjar de menys qualitat perquè és més barat; i normalment el menjar de menys qualitat requereix una preparació més elaborada) i fer altres operacions dins la família. Substancialment, doncs, s'assumeix que la dona pot allargar el seu temps indefinidament, que cau sobre ella el pes, les conseqüències i el preu d'aquestes polítiques.

Tot això ens demostra que si volem pensar què és el que realment afecta els éssers humans, amb famílies reals i responsabilitats reals, hem de lligar procés de desenvolupament i sexe. I sobretot ens hem de centrar en les experiències específiques de les dones. Per exemple, sempre hem defensat la necessitat que la dona tingui una feina remunerada, però també podem dir que la feminització del mercat laboral ha suposat una baixada general dels salaris. Aquesta font de treball barata està travessant tot el planeta. Amb la globalització dels processos de treball i la

“L’estratègia ha de ser la de fer pactes entre dones i configurar xarxes i “lobbys”. Ens hem d’organitzar i articular.”

feminització del mercat laboral, són les dones més pobres les que formen la mà d’obra més barata i explotada. No pareix tan clar i convincent que haver accedit a un treball remunerat, hagi suposat necessàriament l’alliberament per a aquestes dones...

Breument hem vist la necessitat que l’anàlisi econòmica estigui lligada al sexe: és aquesta l’elaboració que han fet dones economistes feministes. Per tant, és fàcil concloure què diu el feminisme del procés anomenat globalització. Recordem que el feminisme és un pensament crític, per tant, intenta redefinir la realitat, així aquesta es pot canviar.

Com a premissa, hem de repetir, allò que supòs que a altres taules, altres persones han dit o diran: la globalització s’entén fonamentalment com a un procés econòmic, però convé ampliar el seu significat, ja que a la pràctica constitueix l’expansió a nivell mundial d’una forma de pensament i de cultura –l’occidental- que implica el mercantilisme, l’explotació de la natura i la marginació dels més desvalguts: dones, pobres i cultures no occidentals. També hem de filar prim i dir que globalització vol dir, a nivell econòmic, parlar de polítiques neoliberals. El món podria globalitzar-se sense seguir els criteris neoliberals. Detectam un impuls coordinador per globalitzar les polítiques econòmiques; no es reuneixen mai per globalitzar polítiques socials.

L’orientació és acabar amb les polítiques redistributives, retallar l’estat de benestar. El que és evident és que els efectes de les

polítiques neoliberals són més perversos sobre els sectors més dèbils. Com que l’anàlisi anterior ja estava fet, des de veus feministes es fàcil concretar els dos principals efectes, que són demolidors:

a) **Implica un increment del treball gratuït de les dones a l’àmbit familiar.** Si retallen escoletes, salut, etc., les necessitats segueixen i s’han de seguir satisfent. Qui les farà? Idò, la família. És un efecte universal: sempre són les dones les que substitueixen el que abans pagava, l’Estat. Aquí la professora Rosa Cobo es demanava, fent ús d’una de les tècniques del feminisme que és descobrir què hi ha davall el que ens pareix natural i permanent, si amb aquest tema hi tenia relació directa tota aquesta bibliografia sobre autoajuda, alabar els valors familiars, la cosa magnífica que és tenir cura dels fills,... el corrent de pensament que atribueix al fet que les mares treballin, els problemes dels adolescents... No podem oblidar que també hem de llegir la globalització en clau cultural, allò que significa que la globalització econòmica seria un fracàs si també no es globalitzen les consciències. I en efecte, la globalització neoliberal, basada en posar l’èmfasi en la productivitat, l’eficiència i la recompensa financera, ha anat acompanyada de canvis en els valors i actituds de la societat accentuant l’individualisme i la competència, devora una aparent tolerància i acceptació de la desigualtat social i de la cobdícia. D’aquí ve l’expressió “pensament únic”.

b) **Un altre efecte és el que hem explicat de la mà d’obra**

femenina. Per posar un exemple concret em referiré a les condicions laborals en el sector tèxtil: la gran majoria de la roba que trobam a les nostres tendes ha estat confeccionada al països del sud. Les empreses propietàries de les marques, que solen ser del nord, subcontracten la producció a països pobres, perquè això suposa una reducció molt important dels costos, tant laborals com fiscals. Al sud, la manufactura se sol dur a terme a les anomenades “maquils” que són fàbriques on es realitzen treballs mecànics i amb pocs requeriments tecnològics, com la confecció de roba i ensamblatge de peces (de joguines, d’equipaments electrònics, etc.). Les empreses d’encaix es troben quasi sempre en zones franques, unes àrees delimitades amb reixes. L’ús de sòl a les zones franques sol estar lliure d’imposts i són zones de treball on se suspelen els drets laborals. Aquestes subempreses es troben ocupades majoritàriament per dones. Són contractades quan fan falta per produir un nombre determinat de productes, per donar sortida ràpida a les necessitats del mercat sense crear compromisos laborals. EUA volia posar empreses d’encaix a tos els països amb els quals té relacions comercials.

Per tant, el saldo és negatiu per a les dones: més treball gratuït i més treball més mal pagat.

Totes les dades avalen el concepte feminista de “feminització de la pobresa”.

El feminisme ha de tenir un espai rellevant dins el moviment antiglobalitzador. El feminisme s’ha

OFERTA DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT 2004

CURS	DURADA	CRÉDITS (1)	INICI	PREU (2)
Sis escriptors d'avui amb l'escola	09	1	febrer	gratuït
Educació per a la salut: l'esquena	13	1,5	febrer	gratuït
La diversitat a l'aula. Una aproximació a l'Islam i la seva cultura	20	2	març	gratuït
Introducció al llenguatge cinematogràfic	13	1,5	març	gratuït
Aprendre a mirar. Els audiovisuals a l'educació infantil	13	1,5	març	gratuït
Integració d'eines ofimàtiques a Internet (a distància)	40	4	març	gratuït
El coneixement científic i els sentits	20	2	març	gratuït
Cap a la pau per la sostenibilitat (a distància)	30	3	març	gratuït
Us didàctic i segur d'Internet i les seves eines a l'escola (a distància)	30	3	març	gratuït
Prevenició dels riscos laborals als centres educatius	30	3	març	gratuït
Història del cinema aplicada a l'educació. La formació d'un espectador reflexiu i crític	16	1,5	abril	gratuït
Educació per a la salut: primers auxilis	24	2,5	abril	gratuït
Iniciació a les habilitats de circ	20	2	abril	gratuït
Introducció a l'hort ecològic escolar I	10	1	abril	gratuït
Introducció a l'hort ecològic escolar II	10	1	abril	gratuït
Introducció a l'edició electrònica de partitures	25	2,5	abril	gratuït
Desenvolupament visual integrat. Cuidar la visió dels infants	10	1	abril	gratuït
Joc simbòlic i autonomia intel·ligent	20	2	abril	gratuït
Un altre paper	13	1,5	maig	gratuït
Educació per a la salut. Coneixements bàsics	18	2	maig	gratuït
Possessions i clastres de Mallorca	20	2	maig	gratuït
Literatura i paisatge	18	2	maig	gratuït
Programació neurolingüística (Eivissa)	20	2	febrer	gratuït
Introducció al llenguatge bimodal (Eivissa)	20	2	febrer	gratuït
Creació dels clubs de lectura als centres educatius (Eivissa)	20	2	març	gratuït
Programació neurolingüística (Formentera)	20	2	març	gratuït

Informació: ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS. Tel. 971 91 00 60

(1) S'ha sol·licitat l'homologació dels cursos a la Direcció General d'Ordenació i Innovació de la Conselleria d'Educació i Cultura.
 (2) Gratuïts, si hi ha subvenció per part de la Conselleria d'Educació i Cultura.

Forum Social
de Mallorca

d'articular contra l'exclusió social, ja que s'està feminitzant tot tipus d'exclusió:

- Les feministes no just hem de renovar aspectes de la vida quotidiana, sinó que hem de parlar de poder, de compartir.
- Hem de generar un discurs crític i una pràctica política que sigui visible.
- L'estratègia ha de ser la de fer pactes entre dones i configurar xarxes i "lobbys". Ens hem d'organitzar i articular.

El punt de partida seria entendre que les nostres vides estan inscrites dins sistemes de dominació (de classe, social, sexual,...) i que la seva característica és que generen mecanismes simbòlics que impedeixen visualitzar el sistema de dominació. Mecanismes que ens col·loquen de forma natural a un nivell subordinat.

B) Fa just un mes, Sebastià Verd a un article al *Diario de Mallorca*, recordava que fa 40 anys, el geògraf francès Jean Bisson escrivia que les Illes Balears eren un laboratori social on analitzar els efectes de la societat turística, es a dir d'una societat de serveis. Ell raonava que aquest fet no és generacional, que fa evolucionar idees, formes de vida, sinó d'un impacte fort i greu sobre les arrels culturals i el territori.

Idò bé, com estan les dones en aquest laboratori a començament del segle XXI?

Aquí teniu un parell de dades i d'indicadors demogràfics per conèixer un poc la realitat:

Demografia

Són dades que he recollit de

l'Observatori Sociolaboral de les Illes Balears. El coneixement d'aspectes demogràfics bàsics de les Illes ens ajuda a entendre no només les necessitats socials, sinó a fer previsions de futur.

- La ciutat de Palma concentra gairebé el 40% de la població de les illes i el 50% de la de Mallorca.
- La densitat de població és a Mallorca de 194 habitants per quilòmetre quadrat, bastant més del doble de la mitjana estatal (81h/km²).
- El creixement de la població balear en els darrers cinc anys ha augmentat en més de 100.000 habitants, dels quals només un 5,82% correspon al creixement natural de la població i un 94,18% al saldo migratori. El pes sobre la població total de les persones estrangeres és del 8,18% (3,72% comunitaris i 4,46% no comunitaris).

- Malgrat que existeix una tendència a l'envelliment, a les illes tenim una població més jove si la comparem amb el conjunt de l'Estat. Però la gent major envella i és femenina. Les persones entre 65 i 84 anys pujaren un 0,6% i les majors de 85 anys o més, pujaren un 3,4%.

Treball remunerat o productiu

Les característiques bàsiques del mercat de treball a Mallorca són:

- Alta ocupació però amb molta estacionalitat i temporalitat.
- Poca diversificació de l'economia. Estam massa especialitzats en el sector turístic.
- Precarietat.
- Alt grau de sinistralitat laboral.
- Salari més baixos que a la resta de l'Estat.

Pel que fa a les dones, hem de dir que la taxa d'activitat femenina és la segona més alta de l'Estat, 4 punts per damunt de la mitjana nacional. De totes formes si la comparem amb els valors del col·lectiu masculí, la participació de la dona al mercat de treball encara és inferior.

També podem afirmar rotundament que el col·lectiu femení és el que pateix, amb gran diferència, els efectes de la temporalitat estacional. I com menys edat, més estacionalitat. Per tant, dona i jove són sinònims de contractes estacionals. També són més les dones a l'atur que els homes (un 9,5% i un 4,7% respectivament) i l'atur de llarga durada també és majoritàriament femení. Pel que fa als salaris, les dones encara cobren quasi un 30% menys que els homes.

Realitat familiar

Del llibre de la Fundació Gadeso editat per L. Leonard Muntaner i finançat per l'antiga Conselleria de Benestar, *Aproximació a la realitat familiar a les Illes Balears del 2002*, vull destacar cinc punts:

- Les Illes Balears registren, en els seus darrers 10 anys, el major índex de creixement absolut de la població, de la seva història recent. Està determinat per la importància dels fluxos migratoris. A aquest estudi parla d'un 9,39% (abans havíem trobat unes altres xifres, això ens ha de servir per desmitificar les estadístiques) i implica una situació multicultural en relació amb les formes familiars, els trets culturals i el comportament demogràfic. Hi ha un feble i escàs creixement natural. L'Índex Sintètic

Institut Social
de Mallorca

de Fecunditat (nombre d'infants per dona) és d'1,43 quan el mínim nivell de reemplaçament seria del 2,1.

- Important retardament de l'edat mitjana de maternitat: superior als 30 anys. S'explica per la necessitat de conciliar vida productiva i reproductiva i el desig d'una millor qualitat de vida. Ens hauríem de demanar si sabem bé què és "Qualitat de vida".

- Secularització de la societat:

Evolució de la natalitat no matrimonial:

1995 = 16,2%. 1999 = 24,1%.

Concretament, a Mallorca un 24%.

Augment progressiu dels percentatges de les parelles que opten per un matrimoni civil enfront del religiós. A la dècada dels 80 representava una quarta part, actualment una tercera part.

Parelles de fet. Més que a la resta de l'Estat (3,7% i un 1,7% respectivament)

Temps dedicat a la família. Les dones hi dediquen el doble que els homes i aquests, el temps que hi dediquen no sol ser en les tasques ordinàries, sinó en les esporàdiques com per exemple arreglar infraestructures, aparells, etc., que són els rols tradicionals. També són les dones les que manifesten un major sentiment de culpabilitat perquè troben que hi dediquen poc temps. I quan els han demanat, a les dones, com combinen la vida laboral i la familiar, responen: parella col·laboradora, un 30,8%. Persona contractada, un 13,8%. Ajuda familiar, un 27,9%. Serveis, un 2,1%. Altres, un 25,4%. És il·lustratiu veure que un 69% de les dones no diuen "parella

col·laboradora" i també ho és que aquí encara la funció de la família extensa com a col·laboradora en les tasques domèstiques és important avui en dia. He recollit una dada il·lustrativa que és sobre els permisos de maternitat/paternitat.

Any	Mares	Pares
2000.....	5294	45
2001.....	6192	69
2002.....	4395	54

- Emancipació parcial dels joves.

Dona immigrant a Mallorca

La importància numèrica de les persones immigrants no regularitzades i que escapen al seu enregistrament en fonts oficials, fa que només es pugui parlar d'aproximació al fenomen de la

immigració, sabent que la tendència a l'increment és constant. Una característica de la immigració és la progressiva feminització. Les dades que tenc són les d'un estudi que encarregà l'Institut Balear de la Dona, l'any 2002 a la Fundació Gadeso. L'àmbit era Mallorca i el treball de camp va consistir en entrevistes no sols als responsables dels serveis o programes, sinó també directament a 90 dones immigrants. Eren dones que havien acudit a demanar informació durant els mesos de novembre a desembre de 2002.

Fortaleses

- Història.
- Feina. Emprenedores.
- Xarxes d'ajuda informals.

VIATJA DES DE MALLORCA A QWALSEVOL PART DEL MÓN AMB

C/ 31 de Desembre, 7 1º 1ª - 07003 Palma
Tel.- 971 76 36 22 - Fax.- 971 75 12 06

www.viatgestramuntana.com

**PERQUÈ OFERIM LA MILLOR
QUALITAT, AMB ELS MILLORS
SERVEIS I SOBRETOT...**

ALS MILLORS PREUS!!!

“Des dels inicis de la lluita per la igualtat de drets, que volia posar fi a segles de servitud, les dones foren conscients dels límits i enganys que suposa distingir entre l'àmbit domèstic i familiar...”

- Capacitats: imaginació, resistència, curiositat. Procés permanent de recerca.

Febleses

- Economia basada en un monocultiu tan perillós com és el turisme.
- Poder públic dèbil. Serveis socials minsos.
- Societat poc cívica i, en conseqüència, poc articulada.

C) Violència contra les dones

Les dades d'interès son:

Denúncies.

Mortes:

1999 = 5; 2000 = 2; 2001 = 2;
2002 = 4; 2003 (fins a la data) = 3.

Acolliment.

Assistència psicològica: 2002 = 334 demandes i 236 ateses; 2003 (setembre) = 377 demandes i 283 ateses i tres grups en marxa amb una trentena de dones.

Hi ha un informe fet per la Fundació "Mujeres" referit a taxes (per cada 100.000 dones) i tendències d'homicidis i assassinats durant el període 1999/2002 a Espanya i en relació a Balears. La particularitat és que està fet en base a informació apareguda als mitjans de comunicació des del gener de 1999 fins al juny de 2003 i l'origen és el desacord que hi ha entre les xifres donades per l'administració i les recollides per les associacions de dones. La recopilació l'ha feta la Xarxa d'Organitzacions Feministes contra la Violència de Gènere. Des d'aquestes organitzacions es continua reivindicant la revisió dels criteris de recollida d'informació respecte a la violència de gènere i es demana que amb aquest concepte es recullin no tan sols els

episodis de violència en funció de la relació de parentesc, sinó de la causa i l'objectiu que persegueix aquesta violència. Fer-ho seguint el criteri actual del Ministeri del Interior, deixa fora del sistema de registre estadístic moltes formes de violència que s'ajusten a la definició que fa Nacions Unides de la "violència contra les dones".

Destacaria:

Des de 1999 maten 9 dones més cada semestre.

- En el primer semestre de 2003 s'han comptabilitzat 45 homicidis/assassinats, quasi el doble que el primer semestre analitzat a l'estudi.

- La situació a la nostra comunitat és qualificada a l'alça, però desaccelerant (juntament amb Andalusia i la Comunitat Valenciana). Es troben a la baixa: Astúries, Cantàbria, Castella – La Manxa, Madrid i Euskadi.

Davant la problemàtica dels mals tractes i la violència contra les dones se remarca el paper corrector de les regles jurídiques, quan just es demana la seva criminilització o quan es pensa que els problemes es resoldran si desplaçam la seva solució a la jurisdicció civil. Què pot o no aportar el dret penal i quins costos té la seva eficàcia?

La primera constatació a fer és que l'objectiu darrer de la violència de gènere no és la lesió o l'amenaça, sinó col·locar la dona en una situació de domini i submissió. És un error considerar la violència contra les dones una forma més de la violència comuna i quan fem aquesta simplificació per desconeixement, fem una qualificació incorrecta dels fets i en

darrera instància tenim la ineficàcia del sistema jurídic.

Des dels inicis de la lluita per la igualtat de drets, que volia posar fi a segles de servitud, les dones foren conscients dels límits i enganys que suposa distingir entre l'àmbit domèstic i familiar, i altres àmbits de la vida. La denúncia de la violència dins la llar i en el matrimoni és un tema present ja en el segle XVIII i en els documents reivindicatius de les dones revolucionàries, a França, l'any 1789. Tenim documents on es denuncia la desigualtat i la submissió a l'autoritat del marit. No és, per tant, un problema recent. Aquesta situació de servitud era desitjada i els escrits de denúncia han estat silenciats al llarg de la història.

La llibertat del homes moderns és una llibertat que es va construir conscientment sobre la servitud de les dones en les coses privades, i l'exclusió de la ciutadania en les coses públiques. Això explica que ens trobem davant una violència interclassista, no resultat de la pobresa o de la incultura. És un problema social i polític. No és un problema de les dones, és de tota la societat que ha d'ajustar les seves estructures i instruments per garantir els drets fonamentals de tota la ciutadania a les exigències de la igualtat.

Ara bé, el silenci que va acompanyar altres temps els maltractes que tenien lloc a la família ha estat substituït per una gran abundància informativa, fins a tal punt que tenim el risc que la violència domèstica es converteixi en un tema tan parlat que no produeixi més que apatia.

Ara el problema, ja no és tant que la societat no tingui consciència de la magnitud del problema i que ja no la consideri just privada, sinó la por, la dependència econòmica, psicològica o afectiva de la víctima en relació a l'agressor.

Tots hem de comprendre aquest fenomen criminal com un problema estructural i social que respon a relacions de desigualtat i asimetria. Són persones amb situacions econòmiques, educatives i socials diferents. Estam davant la paradoxa d'un sistema que té un perfil igualitari, que és capaç de proporcionar igual formació i desenvolupament de capacitats per a dones i per als homes, i que més tard tanca el pas a les dones a la plena incorporació laboral econòmica i política a través d'un complex i discriminatori sistema d'oportunitats, qualitats i mèrits.

Quan pensam què hem de fer, crec que no hauríem d'estar tan fascinats pel dret penal, per augmentar constantment el nombre de denúncies, sinó que hem de dirigir les nostres energies a fomentar l'autonomia femenina, la seva educació sentimental, les xarxes de dones i evidentment hem d'exigir una educació en els valors de la igualtat i de la pau; uns recursos i serveis específics gratuïts i institucionalitzats i bona capacitat i sensibilització de tots els professionals que intervenen en aquest procés. Com a intervencions més estructurals no just hem de parlar de feina, d'educació, salut, sinó també, i crec que és més important, hem de parlar de la ciutat, de les cases. Aquestes coses queden per al debat.

D) Propostes:

1. Reconsiderar les riqueses. Rompre les evidències i reconsiderar les riqueses condueix a invertir les lògiques.

2. Escoltar les dones i fer que les seves necessitats siguin escoltades en els llocs on es poden obtenir solucions. Demanar-los quines són les seves prioritats. Dones al poder polític: pressuposts diferents. Uns exemples que es comenten per ells tots sols: cada quilòmetre del segon cinturó costarà més de 873.526.500 pessetes. L'autovia Inca-Manacor costarà 664.706.523 pessetes per quilòmetre. Un bon servei d'atenció psicològica a dones pot costar anualment 12 milions de pessetes; una casa d'acollida pot costar anualment 40 milions de pessetes. Una residència per vells pot costar...

3. Contracultura oposada al consumisme: les dones occidentals tendrem una funció decisiva en el canvi d'actituds, ja que la societat ens ha assignat la funció d'obtenció de béns en l'entorn familiar, cosa que ens converteix en protagonistes del consum.

4. Hem de lluitar perquè les dones estiguin representades a les xifres. És evident el que diu la teoria feminista respecte a la "invisibilitat". Moltes fonts oficials no tenen les xifres desglossades per gènere. Això representa un greu inconvenient a l'hora de tenir una panoràmica de la situació.

E) Preguntes:

- Com podem augmentar la capacitat de resistència social, no violenta, al procés

deshumanitzador que patim?

Primer s'ha de prendre consciència que per superar les diferències no es podrà fer si continuam que sigui el benefici el que regeixi el nostre comportament.

- Com podem modificar, malgrat sigui a nivell local, de barri, de comunitat, l'activitat econòmica i basar-la a atendre les necessitats de les persones?

- Quines haurien de ser les prioritats de les dones ara a Mallorca?

Acabaré com he començat, amb les paraules d'Amèlia Valcárcel contestant breument aquestes preguntes:

La condició femenina segueix essent, avui per avui, fràgil, inclús a les democràcies riques i estables, de manera que qualsevol retrocés cap a polítiques depredadores o insolidàries frena el camí de les dones cap al gaudi autèntic dels drets i béns tan recentment adquirits. Si la igualtat, o al manco un alt grau d'equitat, no està garantit per a tots, nosaltres duim la pitjor part d'aquesta mancança. I promoure una política de la rapinya, el malbaratament de recursos, el treball insegur i el "sálvese quien pueda" farà que moltes dones ho paguin amb les seves expectatives, els seus sentiments i pot ser també amb els seus cossos. Hi ha usos que sempre impliquen abusos. I a les dones com a col·lectiu just ens va bé quan a Tots els va bastant bé. Això és un resum d'un principi que tal vegada podem aplicar.

Agendes de pau, o de guerra

*Intervenció en el Fòrum Social de Mallorca
18 d'octubre de 2003*

*Raül Romeva i Rueda
Analista de l'Escola de Cultura de Pau (UAB)*

Radiografia d'un món imperfecte, i, per això, millorable

L'estat del món es pot mesurar de moltes formes distintes, però la forma com s'amidi depèn en última instància dels objectius que es persegueixin, tal com s'assenyala en l'*Informe Alerta 2003 sobre conflictes, drets humans i construcció de la pau*, de l'Escola de Cultura de Pau (Icaria, 2003)

(<http://www.pangea.org/unescopau>) Per exemple, que Saddam Hussein es negui a complir amb les resolucions de l'ONU és sens dubte un fet que ens allunya de la pau, com ho és també que Israel hagi incomplert 32 resolucions des de 1968, o que el 2002, EUA retiràs la seva signatura de l'Estatut de Roma que va crear la Cort Penal Internacional (un fet sense precedents). D'això es desprèn que la construcció d'un marc jurídic internacional i vinculant segueix sent complicat i lent. Així mateix, també ens allunya de la pau que 55 països no hagin ratificat encara algun dels tres tractats sobre armes nuclears o químiques (Israel no

n'ha ratificat cap), i que les despeses militars s'hagin incrementat aquest últim any un 7%, fins a situar-se en uns 772.000 milions de dòlars, o bé que segueixin existint 38 paradisos fiscals i que en 11 estats o territoris es puguin blanquejar capitals amb molta facilitat.

Per la seva banda, la universalització dels drets humans avança de forma molt lenta, i de vegades fins i tot retrocedeix. Per exemple, a més de 117 països ha augmentat la tortura i el maltractament en els centres de detenció, mentre que la pena de mort continua vigent en la meitat dels països (84 d'ells l'han aplicada en major o menor mesura enfront de 87 països el 2001), sent el líder destacat Xina, amb 2.468 execucions.

Tampoc és un factor que ens apropi a la pau que 28 països continuïn gastant més recursos econòmics per a activitats militars que en educació i salut (enfront de 24 l'any anterior), que 35 països hagin estat assenyalats pel Banc Mundial per la seva mala governabilitat, que 28 països tinguin un deute extern superior al seu PIB, o que

nombroses crisis humanitàries actuals afectin més de 30 milions de persones d'Àfrica Austral i de la Banya d'Àfrica.

En relació als conflictes armats o a les tensions polítiques, cal celebrar la fi recent de les guerres a Afganistan, Angola, Guinea, Rwanda i Sierra Leone, però noves situacions de conflicte armat han despertat, o s'han agreujat situacions conflictives ja existents, com a Congo, o a Costa d'Ivori, la RCA i Senegal. En l'actualitat existeixen 24 conflictes armats oberts, 23 escenaris d'alta tensió i risc, així com una gran quantitat de processos de negociació oberts.

En resum, en moments com l'actual és freqüent que els arbres de la guerra ens impedeixin veure el bosc de les necessitats reals i prioritàries. Bo és ja que el discurs únic i bel·licista dels governs nord-americà, espanyol i britànic sigui contestat políticament per part d'altres governs occidentals, així com per l'ampli espectre de la societat civil, comunitats artístiques diverses, o el mateix episcopat. No obstant això, segueix sent necessari que aquest tipus de debats s'alliberin de la cotilla que imposa la visió a

Forum Social
de Mallorca

curt termini, la visió parcial de les coses, i la descontextualització dels arguments, i en canvi assumeixi la complexitat, el matís i la dada contrastada. Tot això amb un objectiu clar: detectar els mecanismes pels quals circula, s'alimenta i es perpetua la violència a tots els nivells, i desactivar-los per construir la pau.

Agendes que condueixen a la guerra, o a la pau

Malgrat el que s'acaba d'assenyalar, no totes les agendes actives avui en el món garanteixen avanços i millores en aquest globalment trist balanç.

Els governs de la Unió Europea negocien comes i paràgrafs del text de la Constitució europea amb el rerefons del caos que alguns d'aquests governs han creat a L'Iraq. Un caos previsible, per altra banda, des del mateix instant que G. W. Bush va suggerir que per combatre a S. Hussein no hi havia res millor que una guerra, i altres, com J.M. Aznar, el varen creure i el varen seguir, sense preguntar ni escoltar el Parlament o el clam del carrer.

La reconstrucció socioeconòmica de L'Iraq, igual que ho va ser la preparació de la guerra i la guerra mateixa, està clarament vinculada als intents dels conductors de la globalització neoliberal per reduir al mínim el control polític sobre els aspectes econòmics. Quanta més llibertat per fer negocis, millor, diuen, encara que per a això haguem de fer una guerra (o unes quantes) i

“...i inclou la lliure entrada de bancs estrangers i “vacances fiscals” per a les empreses multinacionals que inverteixin a L'Iraq...”

ocupar un país (o uns quants). La seva agenda és clara. L'Estat, i les seves institucions, només han de servir per facilitar aquest lliure negociar pel món, invertint en armes que permetin imposar la força, quan els arguments, i per tant la raó, no convencen, i fomentar la cultura de la por i de la ignorància, perquè els qui dubten sucumbeixin davant la desmesura de la creixent despesa militar. Aquesta és l'agenda que l'Administració Bush està tractant d'imposar en el món, amb el suport de líders europeus com T. Blair o J.M. Aznar. Els resultats d'aquesta agenda també són bastant diàfans. Experts de les Nacions Unides varen criticar recentment la “privatització” de L'Iraq. Els esmentats experts varen assenyalar que el radical programa de privatització i liberalització adoptat per l'Autoritat Provisional a L'Iraq i anunciat a Dubai a l'octubre, no només viola les lleis internacionals, en concret l'acord de La

Haia de 1907 i la Convenció de Ginebra que regeixen el marc d'actuació dels règims d'ocupació militar, i que obliga el respecte a la propietat anterior sota les normes de “l'usdefruit”, sinó que també està condemnat al fracàs com a estratègia de desenvolupament. El pla permet la venda del 100% dels actius iraquians no petrolers a empreses multinacionals, suposa la privatització d'almenys 200 companyies públiques, i inclou la lliure entrada de bancs estrangers i “vacances fiscals” per a les empreses multinacionals que inverteixin a L'Iraq (La Vanguardia, 9/11). Alguns economistes, com David Ellerman o Joseph Stiglitz, comparen aquest pla amb les polítiques adoptades després de la caiguda de la Unió Soviètica, que varen provocar la destrucció de gairebé la meitat del PIB i l'empobriment d'àmplies capes de la societat russa, i recorden que la liberalització financera i els sucosos incentius fiscals perquè els bancs estrangers es facin amb la banca local és allò que en molts de països asiàtics va provocar una fugida massiva de capitals el 1998 després d'obrir els seus comptes de capitals.

Dit això, crec que els qui tenen la responsabilitat d'aprovar un text tan important com és una Constitució, l'europea en aquest cas, haurien de tenir en compte altres dues agendes com a mínim. En primer lloc aquella que el 2000 va aprovar l'Assemblea de Nacions Unides, anomenada també l'Agenda del Mil·lenni, i entre els objectius de la qual es

Palau Presidencial de Lima devora el "Puente de la Alameda" a Perú.

troben l'eradicació de la pobresa, la fam i l'analfabetisme, frenar la degradació mediambiental, combatre les desigualtats de gènere o garantir l'accés universal als medicaments essencials, entre altres aspectes. Aquests objectius compten amb compromisos concrets que han de complir-se en diferents fases entre el 2015 i el 2050. La segona agenda a tenir en compte hauria de ser aquella que està marcant una societat civil internacional cada vegada més organitzada (que no institucionalitzada) a través de diferents fòrums socials (mundials, regionals i locals) i que posen l'èmfasi en tres objectius: acabar amb la pobresa i les desigualtats, renunciar a la guerra com a mecanisme de gestió de conflictes, i tot això fer-ho amb la participació de la gent.

En definitiva, es tracta de tres agendas distintes: una unilateralista (la de Bush i els seus amics), la segona intergovernamental (Nacions Unides), i la

tercera universal (fòrums socials). El paper que Europa jugui en el futur en la construcció de la pau mundial dependrà de quina de les tres es tingui més en compte a l'hora de redactar el text final de la Constitució. La primera, la de Bush, ha demostrat ser una agenda bel·licista que comporta una creixent despesa militar, una

"...ha demostrat ser una agenda bel·licista que comporta una creixent despesa militar, una cada vegada major inseguretats i desconfiança entre els pobles i les comunitats..."

cada vegada major inseguretats i desconfiança entre els pobles i les comunitats, i una deterioració del ja feble sistema internacional. La segona, la intergovernamental, va molt més a les arrels dels problemes, i suposa un repte valent a l'hora de fer el que fa tant de temps diem que ha de fer-se, però que finalment no s'acaba fent mai per falta de recursos i/o de voluntat política de qui hauria de fer-ho. Finalment, la tercera és una agenda universal, complementària amb la segona, la intergovernamental, però clarament oposada a la unilateralista de Bush. Aquesta tercera agenda és la que segurament compta amb menys recursos econòmics propis. I no obstant això compta amb una gran força, la força de la raó, i de la legitimitat, que li atorguen els milions de persones en tot el món que secunden i reclamen la seva aplicació.

És el futur de la pau en el món que està en joc a l'Iraq, i a Europa. I amb la pau no es negocia.

taller de l'**stei**-i al fòrum **S**ocial de **m**allorca

Redacció

Sota el títol de La globalització neoliberal, *fàbrica de misèria* es va presentar i es va fer el taller que va aportar l'**STEI**-i al Fòrum Social de Mallorca. Aquest taller va ser una bona contribució al Fòrum pel seu contingut i pel tema que tracta, que és el sistema econòmic capitalista que ha posat en marxa el món occidental i desenvolupat i que embolcalla tots els punts cardinals de la Terra, amb totes les conseqüències negatives que té per a una gran majoria de gent.

El taller consistia en la presentació d'aquest material elaborat per Joan Lladonet i Pere Polo i era la primera vegada que es feia. Aquest material consta d'un CD, una unitat didàctica i una guia didàctica. Per tant, sabent que el temps del taller eren dues hores, i que la durada del CD és de més d'una hora i mitja, es va decidir que només es passaria el CD, amb explicacions al principi i al final, a part que es repartís la unitat didàctica i guia corresponent. Aquest fet suposa una gran quantitat d'informació en un temps molt reduït, i, per tant, creim que s'hauria d'haver interrelacionat la presentació del CD amb la unitat didàctica, encara que no s'hagués pogut veure tot per complet.

En aquests moments ja sabem que la presentació completa

d'aquest material en un curset o en un taller necessita un mínim de tres hores i un màxim de cinc. Per tant, aquesta és una qüestió que s'ha de tenir en compte per a properes vegades.

També s'ha de dir que les persones assistents pertanyien a diferents professions i la unitat didàctica s'ha elaborat per a l'alumnat de Secundària, encara que l'assumpte és prou interessant perquè el pugui veure tothom. De totes maneres aquesta qüestió va fer que passassin

pel taller més de 30 persones, però que se'n varen mantenir estables una quinzena.

Al final, Pere Polo va explicar el diferent material que es té a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics i com obtenir-lo.

Va ser una experiència molt interessant i que ha servit per donar a conèixer un material que serà molt útil, tant als instituts com a les organitzacions que els interessi tenir-lo per ensenyar els efectes del sistema econòmic actual.

Joan Lladonet durant una sessió de formació.

II fòrum Social europeu de París

Seminari d'Educació:

Privatització i comercialització de l'educació. Estratègies d'oposició

Hi varen intervenir:

Albert Quintana per USTEC, STEs Catalunya

Nico Hirtt (Bèlgica), professor de Física i sindicalista belga

Beatriz Quirós (Espanya), per la Confederació d'STEs

Piero Bernocchi, (Itàlia), per COBAS SCUOLA

Richard Hatcher, (Regne Unit), per SOCIALIST TEACHERS ALLIANCE

Eric Hassenteufel (França), per SUD EDUCATION

Eric Hassenteufel

A França s'està produint un atac directe a l'escola pública que consisteix a reduir els fons públics, propiciant un procés de descentralització que descarrega de responsabilitat financera l'Estat, tot augmentant la precarietat laboral en el si del sistema educatiu, com l'existència del 15% de contractes precaris a l'ensenyament sota la figura de becaris joves.

Es restringeix el debat educatiu sobre la igualtat d'oportunitats i les mesures de compensació i s'introdueix una despolitització polititzada: llenguatge neutre, conceptes com eficàcia, eficiència, qualitat... típiques fórmules del neoliberalisme economicista.

L'escola està cada cop més controlada per paràmetres de mercat. Les autoritats educatives i patronals proporcionen coneixements "competitius" (competències) i s'oposen al coneixement com a dret a una formació integral.

Albert Quintana

Està guanyant la privatització de l'ensenyament. En el temps de la dictadura franquista hi havia poca inversió i amb això poc prestigi per a l'escola pública. La reforma legislativa socialista pretenia la igualtat però varen haver de pactar amb l'església i altres sectors conservadors, generant-se col·legis públics i concertats; a aquesta dualitat, l'anomenam la doble xarxa.

Els concertats han seguit mantenint la selecció, vinculada amb materials, robes, quotes d'activitats extraescolars, Aquesta doble xarxa tendeix a escolaritzar en un dels pols; el concertat, a les classes més afavorides, quedant-se a la pública les classes més necessitades. Citem el curiós tant per cent en l'educació obligatòria, que pot ajudar a la reflexió; a Barcelona, sols un 35 % de l'escolarització és pública. Per contra en les zones rurals la majoria de l'oferta sí és pública. Amb el Partit Popular i la "LOCE",

s'obre pas al lliure mercat. A la lliure elecció de centres i a la competència entre els centres i el professorat. A la selecció de l'alumnat en relació amb les diferents ofertes.

En contra de la reforma d'Aznar, que no escolta l'opinió pública i ha anat comercialitzant i privatitzant l'ensenyament amb tres lleis (de Formació Professional, LOU i LOCE).

Els rics tendran més possibilitats d'accedir a les millors escoles i universitats. A la universitat, amb la LOU, són les empreses les que marcaran el que s'ha d'ensenyar o cap a on s'ha d'enfocar la inversió.

Amb aquesta reforma d'un llenguatge neoliberal es dona entrada a les empreses a l'escola, empreses que imparteixen formació. És important destacar l'acompanyament de l'església catòlica en la reforma, en la LOCE amb dues hores d'educació obligatòria de la religió catòlica, mentre es redueixen les hores de la música i de la plàstica.

Un moment del desenvolupament de la manifestació a París.

Informàtica Ciutat

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

iciutat@arrakis.es

TEL: 971 289 898

FAX: 971 451 694

C./ De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca

Richard Hatcher

La privatització del sistema educatiu a Europa està tenint dues formes. Una és donar, subsidis estatals per als col·legis privats, com a Espanya, a tres regions d'Itàlia, a Dinamarca i a Suïssa, però no a Anglaterra. La segona és involucrar les empreses privades en el sistema educatiu estatal. Anglaterra està sent el laboratori per a tota Europa.

SERCO, és una empresa dedicada i relacionada amb el Ministeri de Defensa Britànic i l'OTAN, el principal negoci de la qual és la venda d'armes. Aquesta empresa s'està involucrant en el control de col·legis públics en diferents comtats d'Anglaterra, està inspeccionant col·legis, fent contractacions i està impartint cursos als professors abans dels canvis educatius.

L'institut de Secundària Thomas Telford de Shropshire ven els exàmens a través d'Internet a altres col·legis; en dos anys, ha guanyat 10.000 euros, el director

Biel Caldentey assisteix a la manifestació.

ha usat aquests beneficis per promocionar noves acadèmies que és un pas més en l'establiment de cadenes d'acadèmies privades.

El govern vol que les escoles siguin negocis:

1a. El govern està usant empreses privades per portar a terme el seu programa de "modernització" amb la intenció de superar la resistència conservadora i burocràtica de professors i autoritats locals.

2a. Els sindicats veuen el mercat com una competició entre proveïdors i com una via de reduir costos.

3a. La dreta ha guanyat, els sindicats no han fet el que havien d'haver fet.

La iniciativa de finançament privat redueix les despeses habituals. Aquest projecte té l'avantatge que no compta com una despesa de capital sota el criteri de Maastricht en inversions públiques en educació. Al govern li surt ben barata l'educació.

Les conseqüències de la privatització del sistema educatiu són el minvament de la democràcia i de la llibertat d'ensenyament.

El govern ha fet una inspecció a deu centres, els resultats de cinc dels quals varen ser catalogats com a pobres, tres com a insatisfactoris i un com a satisfactori.

El govern diu que la iniciativa privada de finançament és més eficient, perquè redueix l'extensió dels projectes en temps i diners. Però està estimat que la iniciativa privada de finançament, costa almenys un 10 % més que el finançament públic dels projectes, ja que per sobre d'això estan els beneficis obtinguts per les empreses d'iniciativa privada de finançament.

Un altre informe del govern de 17 col·legis d'iniciativa privada de finançament, han estat valorats com a significativament pitjors que altres nous col·legis a Anglaterra, classes molt petites, pobres equipaments i calefacció inadequada.

L'autoritat i la democràcia local són uns punts importants de l'educació a Anglaterra, les empreses privades veuen això com una interferència dels consellers locals. Ells cerquen l'ocultament comercial de la informació.

Els patrocinadors de les acadèmies privades cerquen un control majoritari a costa de pares, professors i representants d'autoritats locals. A Anglaterra els col·legis com a servei públic, s'estan privatitzant.

Governos i companyies de tota Europa estan observant amb lupa, per veure què poden copiar i agafar d'aquest laboratori de privatitzacions del sistema públic que és Anglaterra.

És una idea àmpliament estesa que l'oferta educativa ha de ser un servei públic i no un mercat rendible per a les companyies privades. Però l'oposició a aquesta idea i les accions preses en contra d'això, han estat nul·les. "Molt parlar i poc fer".

Hi ha hagut fortes campanyes locals per part de sindicats, mestres i autoritats locals, però cap ha aconseguit l'èxit cercat.

L'Aliança de Mestres Socialistes és una important força dintre del sindicat majoritari de mestres, que es diu "La Unió Nacional de Mestres".

Necessitam definir un cos social d'educació i un anell de defensa en contra de la comercialització, però no sols hem de defensar el que existeix sinó el que està per crear-se. Els partidaris de la privatització proclamen que això aporta major efectivitat, major innovació i major control de despeses. No obstant això, aquests punts no són convinents, hem de dur a terme unes alternatives més radicals que mobilitzin el suport popular. La privatització de l'educació és un punt de l'agenda europea. Hem de seguir treballant junts, fent mobilització social per l'educació, cercant la coordinació general de totes les organitzacions.

Piero Bernocchi

A Europa hi ha molta força contra la instrucció pública. El capitalisme està usant com a nous mercats l'educació i la salut. S'ha destruït a poc a poc el model públic, invertint poc pressupost i afavorint que cada escola competeixi amb l'altra. Es tracta d'un mercat mundial i no regional.

L'escola fomentadora de la competitivitat s'ofereix com a "producte" en la versió neoliberal. Davant això, l'esquerra oficial realitza plantejaments polítics similars a la dreta, i fins i tot a Itàlia s'accepta la clericalització del sistema educatiu.

El centre esquerra ha col·laborat amb el finançament de la privada, que abans estava com a prohibit, ha introduït la religió. El centre dreta ha continuat amb la religiositat, privatitzacions, les competències entre escoles per trobar finançament als seus projectes.

El 29 de novembre hi haurà manifestacions importants a Itàlia. Es fa una crida perquè tots els països hi participin. Es proposa la realització d'un Fòrum anual; assenyalant també, que no n'hi ha prou amb parlar, cal actuar. Proposa una gran jornada europea en defensa de l'escola pública i en contra de les privatitzacions.

En el Seminari sobre Sindicalisme Alternatiu, Biel Caldentey ofereix el llibre *Educació, Globalització i Democràcia a un company de la COT de Brasil*

Neus Santaner juntament amb les companyes de la CIG (Confederació Intersindical Gallega)

Beatriz Quirós

El sistema educatiu a l'Estat espanyol presenta un panorama ombrívol. La recent aprovació d'un paquet legislatiu compost per la LOU, la Llei de FP i les Qualificacions i la LOCE representa un greu atac contra l'escola pública i contra la concepció democràtica de l'ensenyament.

Aquesta situació no es pot veure de forma aïllada: correspon a una ofensiva generalitzada que s'està produint també en altres països del nostre entorn i de tot el món. Es tracta de crear noves oportunitats de negoci i l'escola es presenta com una ocasió d'or per a molts empresaris àvids de beneficis. Però això no basta: la mercantilització que està sofrint l'escola vol dir també introduir criteris empresarials en la gestió educativa.

Així, que allò que es pretén per part del govern Aznar, seguint fidelment les directrius que emanen de la Unió Europea, inspirades en organismes com el Banc Mundial o el FMI, és adequar l'escola a les necessitats del mercat. Però, per a això no és

necessari que tots els nins i nines tinguin una educació de qualitat. N'hi ha prou que aquest tipus d'escola estigui reservat per a uns pocs.

Les receptes neoliberals que s'estan posant en pràctica actualment amb l'entrada en vigor de les tres lleis esmentades i els seus desenvolupaments corresponents ja havien estat esbossades en lleis de governs anteriors, com la LOPEGC, que havien obert la porta a una major jerarquització dels centres educatius i a la competència entre centres escolars a través de la recerca de finançament propi.

Per aplicar aquesta reforma, el primer que ha fet el govern del PP i els seus acòlits és denigrar l'ensenyament públic: en primer lloc es presenta un panorama nefast de la situació i a partir d'aquí s'insisteix insistentment que s'ha de procedir a una reforma del sistema en el qual prevalgui l'esforç personal i la "igualtat d'oportunitats".

Però la premissa és falsa: els resultats d'enquestes internacionals són tergiversats i adaptats per conduir a la conclusió que el

sistema fa aigua i cal reformar-lo. És cert que el sistema actual presenta mancances i que les alternatives que la Confederació d'STEs-i va presentar per millorar l'escola pública estaven lluny d'aconseguir-se. Però el que és evident és que ara la reforma educativa imposada pel PP i rebutjada per la major part de la comunitat educativa ens conduirà a un sistema discriminatori per a la majoria de la població, un sistema en el qual se segrega els qui no responen als patrons preestablerts: minories ètniques, persones procedents d'altres països, alumnat amb necessitats educatives especials; un sistema on els recursos es destinaran a l'augment dels concerts educatius en nivells no obligatoris i no a mesures que millorin la qualitat de tot l'ensenyament, com la reducció del nombre d'alumnes per aula o l'augment de beques d'estudi per a l'alumnat amb més dificultats; un sistema en el qual en comptes d'augmentar la dotació de professorat i personal no docent als centres, pretén suprimir llocs d'atenció a la diversitat, o en el qual la música o la plàstica es

reservin solament per als fills i filles dels qui puguin pagar-se classes particulars.

Un sistema jerarquitzador, en el qual desapareixerà tot indici de gestió democràtica en els centres: la recreació del cos de catedràtics, el reforç de la figura del director, designat a dit per l'administració, l'eliminació de les competències del consell escolar i, per tant, de participació de la comunitat educativa en la vida del centre.

Un sistema privatitzador, pel qual un servei públic es converteix en oportunitat de negoci a través de diverses formes: d'una banda subvencionant directament empreses, majoritàriament pertanyents a l'església catòlica i, per una altra, adequant l'oferta educativa a les expectatives del mercat de treball, és a dir a les canviants exigències dels empresaris.

Un sistema en el qual els anomenats agents socials -llegeixi's sindicats majoritaris i patronals- s'aprofitin del pastís dels fons destinats a formació en el seu propi benefici.

Un sistema en el qual el pensament únic pretén aplicar a

l'escola normes de funcionament i gestió empresarial que converteixen l'ensenyament en una mercaderia, on l'alumnat i la seva família són els clients als quals s'ha de satisfer i no persones amb drets ciutadans.

Un sistema en el qual es fomenta el control ideològic de la població a través de l'ensenyament de la religió catòlica, des de l'etapa d'infantil fins al batxillerat i de la subvenció a empreses de titularitat catòlica que en alguns llocs de l'estat -sobretot grans ciutats- estan relegant la xarxa pública a atendre la població amb més dificultats.

Un sistema antidemocràtic per al professorat on l'única alternativa que se li ofereix és la submissió a l'administració, el pagament per "mèrits" i una carrera docent en la qual l'àrbitre és el propi director nomenat unilateralment per l'administració, un sistema educatiu, en fi, que servirà perquè la societat en la qual vivim sigui més desigual i menys democràtica.

Enfront d'aquesta situació que es va agreujant cada vegada més, hem d'oposar una resistència que ha de passar, en primer lloc, per difondre i donar a conèixer el que ja està ocorrent en països veïns com Anglaterra, on la privatització i mercantilització de l'ensenyament està portant conseqüències nefastes per a tota la societat, i per exigir que l'educació sigui tractada com un dret i no com un negoci. Per a això, s'imposa l'exigència de la derogació de les tres lleis educatives en vigor a l'Estat espanyol i el compromís de totes les forces socials i polítiques que en el seu moment es varen oposar a la LOU, la llei de FP i la LOCE.

La delegació de l'STEs-i i de la Confederació d'STEs-i, durant un descans per dinar a Bobigny.

Integrants del Seminari d'Educació: Richard Hachter, Albert Quintana, Beatriz Quirós, el moderador, Nicco Hirt, Eric Hassenteufel i Piero Bernocchi.

Nico Hirtt

Nico Hirtt confirma en l'àmbit europeu la deserció dels governs estatals dels països desenvolupats, quant a les seves obligacions en el camp educatiu. Això ocorre quan en els països del Tercer Món que es troben en vies de desenvolupament, encara no han posat les bases mínimes per escolaritzar els seus ciutadans més pobres, que són la majoria. Les crisis econòmiques, que s'han anat allargant fins els nostres dies, i el desenvolupament de les noves tecnologies han ofert un pastís massa bo perquè les transnacionals no prenguessin cartes en l'assumpte educatiu. Autoritats educatives i empresaris europeus s'han posat ràpidament d'acord perquè l'Escola es doblegui als dictats de l'Empresa.

Quan els empresaris desitgen que l'Escola proporcioni gran quantitat de mà d'obra qualificada, en realitat allò que pretenen és impedir la pujada de sous, que seria ocasionada per l'escassetat d'aquest tipus de treballadors.

Hirtt denuncia que quan els dirigents diuen que l'Escola ha de ser el lloc on s'aprengui la ciutadania, el que volen dir en realitat és que s'ensenyi una

certa i restringida ciutadania, aquella que prepara ciutadans submisos perquè admetin la llibertat d'empresa, la llibertat de l'explotació i la llibertat per fer-se'n rics uns quants.

Ens adverteix com es permet que grans multinacionals conegudes entrin a l'escola, facin els seus regals gratuïts i sotmetin els alumnes i les alumnes a publicitat obligatòria. Ens prevé davant la possibilitat que una d'aquestes transnacionals vulgui regalar a l'escola ordinadors. No ho farà sense imposar condicions.

Desitgen que la pedagogia es posi al servei de l'estimulació de les compres per part dels

consumidors i de les consumidores.

Explica com l'OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic) està en aquests moments preocupada per l'adaptació dels sistemes educatius a les necessitats dels mercats. Això vol dir, que està disposada a sotmetre l'educació als dictats dels empresaris.

(Aquest article s'ha elaborat a partir de les notes preses pels assistents i participants Biel Caldentey (STEI-i), Felipe Moraga i Beatriz Quirós (Confederació d'STEs-i), Neus Santaner (STEI-i))

Assisteixen al Seminari d'Educació Neus Santaner (Secretària General de l'STEI-i), Felipe Moraga (Confederació d'STEs-i) i Biel Caldentey (Secretari d'Organització de l'STEI-i)

Biel Caldentey juntament amb la delegació de "NUNCA MAÍS".

Context Social i Educatiu

de Perú

Quan es viatja a altres països, a altres cultures, no hi ha res millor que parlar amb els nadius, conviure amb ells per així poder assumir una mica de la seva vida. Sense això, no deixes de ser un turista més dels molts que passen per Perú, en aquest cas. Una vegada més, quan vaig trepitjar terres llatinoamericanes em varen sorgir de sobte molts de records: cançons dels Andes, cançons d'Inti Ilimani, Quilapayun, Mercedes Sosa, Víctor Jara i de tants d'altres; també em varen venir a la memòria les lluites, les injustícies, cada vegada més grans, les desigualtats econòmiques, socials, etc., etc.; vaig pensar en l'assassinat d'Allende, el Che,... però també vaig tenir la sort de poder compartir uns dies amb persones que han viscut moltes d'aquestes situacions, vaig poder parlar, intercanviar opinions, aprendre de persones que varen compartir lluita i vida amb el Che a Bolívia, va ser tota una experiència difícil d'esborrar.

Compartir uns dies amb na Marta, en Sigfredo, na María, na Isabel, en José i tants d'altres que en pocs dies varen fer que estimis un poble i t'interessis cada dia més per les seves situacions. Així, a partir d'aquestes converses vaig poder tenir una idea clara de la situació social i educativa de Perú. Vull recordar que el magisteri peruà sortia d'una vaga que havia durat dos mesos. Vagi aquesta petita descripció de la situació perquè els lectors de Pissarra coneguem altres situacions. A mitjan 2003, el Perú està passant per una situació particularment difícil, derivada en gran part del que s'ha anomenat "el trànsit a la democràcia". (Curiosament gairebé tots em parlaven dels pactes de la Moncloa). En la dècada dels 90 varen tenir una dictadura, encara que no va ser exactament així en el sentit estricte de la paraula (el president Fujimori va ser elegit en votació universal i directa, però després d'un cop d'Estat provocat per ell mateix, el 1992 va lliurar en la pràctica tot el

poder als militars) que va estar caracteritzada per tres fets principals: la corrupció en les altes esferes del govern, la destrucció de les institucions democràtiques i el major empobriment de la població. La corrupció va ésser tan grossa que va dur com a conseqüència la renúncia del president Fujimori el novembre de 2000, quan només feia tres mesos que havia iniciat el seu tercer període de govern en una elecció poc neta. La destrucció de les institucions democràtiques es va produir paulatinament mitjançant una sèrie d'argücies polítiques que varen produir la desmobilització dels gremis i la concentració del poder en una sola persona. La població es va anar empobrint a causa de l'impacte de les mesures econòmiques neoliberals, al costat d'una política populista centrada en la donació d'aliments, que no afavoria el desenvolupament de la capacitat emprenedora dels més pobres. Tot això va produir una sèrie d'expectatives acumulades que a

l'actual govern li toca resoldre. Aquesta no és una tasca fàcil i el ressorgiment econòmic del país encara tardarà molts anys. Els indicadors macroeconòmics són favorables. S'ha estabilitzat l'economia, s'ha reduït la inflació i s'ha recuperat la confiança dels organismes internacionals. En termes polítics s'ha aconseguit controlar la violència. Això influeix favorablement només en el gran capital, que incrementa els seus guanys.

No obstant això, no s'expressa en millors condicions de vida per a la població en general, a causa del fet que el 26% del PIB està dedicat al pagament del deute extern. Segons xifres oficials, el 54% de la població està per sota de la línia de pobresa, degut principalment a l'atur i al subempleament. La pobresa porta com a conseqüència la desnutrició.

El problema de l'ocupació s'agreuja pel fet que en termes demogràfics, la població del Perú és majoritàriament jove, per la qual cosa les projeccions futures fan difícil la seva solució en el curt termini.

Pel que fa al context educatiu, la situació es pot resumir en els termes següents:

- Els canvis en l'estructura demogràfica fan preveure que en els pròxims anys la demanda dels serveis educatius en educació bàsica decreixeran en termes relatius, però seguiran augmentant en menor proporció en termes absoluts. Això significarà un creixement menor en la demanda de professors d'educació inicial, primària i

Panoràmica dels assistents al Seminari Polítiques de formació docent i lluita contra la pobresa.

“...Serà necessària una alta dosi de creativitat per plantar cara a la falta d'ocupació i reduir els nivells de pobresa.”

secundària, i un creixement en la demanda de professors d'educació superior.

- Es fa cada vegada més necessari articular l'educació amb treball, ciència i tecnologia, desenvolupament sostenible i desenvolupament humà. Aquests conceptes d'equitat i qualitat en els actuals moments són inseparables de qualsevol projecte educatiu.

- Els canvis pedagògics no es donen per iniciativa del Ministeri d'Educació, sinó per la influència de nous corrents, com el constructivisme o la pedagogia del coneixement.

La situació descrita, tant en el panorama global com en l'educatiu, planteja certs reptes per als qui treballen en sectors populars. Serà necessària una alta dosi de creativitat per plantar cara a la falta d'ocupació i reduir els nivells de pobresa. Serà necessari també comprometre els distints sectors organitzats en l'articulació d'esforços per aconseguir canvis polítics de transcendència. En termes pedagògics el model de pedagogia crítica és el que més s'ajusta a aquestes demandes.

Pere Polo

Pere Polo, Marta López de Cartilla i José Pacheco del "Instituto de Pedagogía Popular" (Perú).

Els palestins en l'aniversari de la Nakba

Aquest text va ser publicat per Mahmud Darwish l'any passat per commemorar l'aniversari de la Nakba

Quan els palestins parlem de la *nakba*, ens referim al gran desastre que va ocórrer el 1948 quan vàrem perdre la nostra terra amb motiu de la creació de l'estat d'Israel.

Però nosaltres no miram cap endarrere per desenterrar l'evidència d'un crim passat, perquè per a nosaltres la *nakba* segueix sent un present continu que sembla eternitzar-se.

Nosaltres no necessitam recordar la tragèdia humana que vivim des de fa ja 54 anys: la vivim aquí i ara. Sofrim les seves conseqüències, aquí i ara, en la terra de la nostra pàtria, l'única que tenim.

No oblidarem el que se'ns ha fet en aquesta terra malalta, i el que se'ns segueix fent. I no perquè la memòria, individual o col·lectiva, no estigui sempre disposada a recordar-nos la nostra trista experiència, sinó perquè l'heroica i tràgica història de la nostra terra i la seva gent, segueix tenyint-se de sang amb el conflicte entre el que ells volen que siguem i el que nosaltres volem ser.

Els responsables israelians de la *nakba*, en anunciar que la guerra de 1948 no ha acabat encara, desemmascaren escandalosament el miratge de la seva pau, un miratge sorgit en la dècada passada, que feia creure en la possibilitat de posar fi al conflicte. Desemmascaren també, i escandalosament, la incompatibilitat del projecte sionista amb la pau.

Aquesta guerra es fa perquè els palestins seguim sotmesos al desarrelament, perquè seguim sent refugiats en la nostra pròpia

terra i fora d'ella, perquè se segueix prenent, després de l'ocupació de la nostra terra i de la nostra història, escombrar la nostra mera existència, fer de les nostres vides ombres supèrflues bandejades de l'espai i del temps.

Però els responsables de la *nakba* no han aconseguit trencar la voluntat del poble palestí ni esborrar la seva identitat nacional, NO, no al desallotjament, ni a les massacres, no transformant en desengany les il·lusions o falsificant la història.

Després de cinc dècades, no han aconseguit ni forçar-nos a no ser o a l'oblit, ni esborrar la realitat palestina de la consciència del món mitjançant la seva falsa mitologia, fabricant-se aquesta classe d'immunitat moral que confereix a la víctima del passat, el dret a crear les seves pròpies víctimes.

Avui, el record de la *nakba* arriba en el moment àlgid de la lluita palestina en defensa del seu ésser, del seu dret natural a la llibertat i a l'autodeterminació en

“...de la lluita palestina en defensa del seu ésser, del seu dret natural a la llibertat i a l'autodeterminació en un tros de la seva pàtria històrica...”

un tros de la seva pàtria històrica, i això després d'haver concedit, per fer possible la pau, més del que mai hagués estat necessari segons la legalitat internacional.

Quan l'hora de la veritat s'acosta una altra vegada, la veritable naturalesa del concepte israelià de pau ha quedat desemmascarada: es tracta de continuar amb l'ocupació sota un altre nom, en condicions més avantatjoses, i a un cost menor.

La *“intifada”* -ahir, avui i demà- és l'expressió natural i legítima de la resistència contra l'esclavitud, contra una ocupació caracteritzada per la més bruta forma d'apartheid, que pretén, sota el revestiment d'un elusiu procés de pau, desposseir els palestins de les seves terres i de la font del seu manteniment i confinar-los en reserves aïllades, assetjades per assentaments de colons i carreteres, fins que arribi el dia que, després d'haver acceptat “posar fi a les seves demandes i a la seva lluita”, se'ls concedeixi anomenar Estat a les seves gàbies.

La *“intifada”* és, en essència, un moviment civil i popular. No constitueix una ruptura amb la noció de pau, sinó que intenta salvar-la de les injustícies del racisme, retornant-la als seus veritables pares, la JUSTÍCIA i la LLIBERTAT, i impedit que continuï el projecte colonialista d'Israel a Gaza i Cisjordània sota el paraigua d'un procés de pau que els líders israelians han buidat de tot contingut.

Les nostres mans ferides encara poden desenterrar la malmenada branca d'una olivera de sota els

“...així com el seu suport a un poble privat d'una vida digna, demostraria que aquests països s'impliquen en el procés d'estabilitat política a Orient Pròxim...”

enderrocs dels olivars massacrats, però sols si els israelians arriben a l'edat de la raó i reconeixen els nostres legítims drets nacionals, recollits en les resolucions internacionals: dret a la tornada, retirada completa dels territoris palestins ocupats el 1967 i dret a l'autodeterminació i a un estat independent i sobirà amb Jerusalem per capital. Perquè no hi pot haver pau amb ocupació, de la mateixa manera que no n'hi pot haver entre amos i esclaus.

La comunitat internacional no pot -com ja va fer el 1948, any de la *nakba*- tancar els ulls per més temps al que està passant en la nostra terra. L'agressió israeliana segueix assetjant la societat palestina, les seves forces de destrucció segueixen matant i assassinant un poble desarmat, un poble que defensa el que queda de la seva amenaçada existència: els enderrocs de les seves cases, les oliveres que resten, sempre a punt de ser arrencades també.

La naturalesa de la guerra declarada contra el poble palestí, encarna la lluita entre valors internacionals en conflicte: D'UNA BANDA, les forces l'objectiu de les quals és fer possible la pervivència del colonialisme sionista sota nous noms i fórmules; i PER UNA ALTRA, les forces que insisteixen en la necessitat que prevalgui la justícia i la veritat en aquesta part del món.

El compromís d'altres països en la confrontació que té lloc a Palestina, així com el seu suport a un poble privat d'una vida digna, demostraria que aquests països s'impliquen en el procés d'estabilitat política a Orient Pròxim, no només per protegir els seus interessos, sinó per intentar

donar fe de la llibertat, la justícia i la igualtat que caracteritza la seva vida i la seva cultura.

Per als palestins, la protecció internacional contra el brutal terrorisme practicat pel règim israelià s'ha convertit en una necessitat urgent. No sols és necessària per evitar els horrors del passat, sinó per prevenir els horrors del futur, i que no s'afegeixi un nou capítol al drama de la *nakba*.

Però Israel, en lloc de reconèixer la seva responsabilitat, requisit previ a qualsevol solució política,

està intentant tornar una altra vegada al principi, al camp de la batalla inicial, sense saber que cap història no pot començar pel final.

Nosaltres no hem oblidat el principi, ni les claus de les nostres cases, els fanals encesos amb la nostra sang, ni els màrtirs que varen inundar la nostra terra. No oblidarem tampoc ni l'ahir ni el demà. Demà comença avui. Comença insistint que el camí a recórrer, el camí de la llibertat, ha de seguir-se fins al final, fins que pau i llibertat per fi es trobin.

ES REFUGI

Via Sindicat, 21 - pati.
(antic edifici del
Sindicat Forà)

07002 Ciutat de Mallorca

Telèfon: 971 716 731

Fax: 971 718 597

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.com

Des del 1976!

equipam ses vostres aventures

polítiques de formació docent i lluita contra la pobresa

Convidat per l'“INSTITUTO DE PEDAGOGÍA POPULAR (IPP)”, associació sense fins lucratius, compromesa amb la pràctica social educativa en sectors populars sota la perspectiva de l'educació alliberadora de Paulo Freire, vaig participar durant la primera quinzena del mes d'agost en el seminari “POLÍTICAS DE FORMACIÓN DOCENTE Y LUCHA CONTRA LA POBREZA”, que es va celebrar a Lima (PERÚ). El seminari s'adreçava al professorat i als estudiants de Magisteri. Per a mi va ser una gran sorpresa la massiva participació arribada de tot el territori peruà; varen haver d'habilitar-se sales especials i fer el seguiment a través de videoconferència.

La participació dels assistents va ser molt dinàmica. Entre els temes tractats podem citar: *L'educació i les raons de l'esperança en un món de desencantament*, per Pablo Gentili

Formació magisterial i lluita contra la pobresa, per Sigfredo Chiroque

El col·lapse del paradigma il·lustrat del saber i la crisi de l'educació pública, per José Carlos Ballón

La formació del professorat des

del punt de vista sindical, per Pere Polo

Aquests són els temes, entre d'altres, que he destacat, però us faré un petit resum de la meua intervenció:

“L'exercici de drets implica coneixement i compromís en el plànol individual. En aquest plànol és necessària l'existència de ciutadans informats amb un bagatge cultural i educatiu adequat, ciutadans amb capacitat d'anàlisi pròpia, si no volem ciutadans amb pensament

“...models econòmics, socials, polítics, culturals i ideològics que van eixamplant més i més la bretxa entre el grup reduït de la humanitat que ho té tot i l'amplíssim grup dels exclosos...”

merament imitatiu del poder imperant en cada moment. En el plànol col·lectiu, és convenient l'existència de ciutadans associats, integrants d'agrupaments diversos, que no siguin reduïts a mers nombres, que siguin disciplinats, que participin col·lectivament, que exigeixin el que és just, que reclamin els seus drets i que reivindiquin millores socials.

La participació és el millor antídote per combatre el fet que l'àmbit polític quedi reduït a les burocràcies de les administracions governamentals, econòmiques o partidistes. Enfront d'aquest projecte de societat associada al neoliberalisme i a la globalització neoliberal, és necessari oposar un altre model de política i d'exercici democràtic, és necessari un canvi cultural i una conscienciació, és indispensable que el sindicalisme adopti nous rols, a més de les reivindicacions i la formació.

La institució escolar ha de convertir-se en un àmbit que sigui capaç de superar el pensament reproductiu i convergent per un pensament crític i divergent. El sindicalisme ha d'evitar convertir el seu discurs en pensament hegemònic i únic, que generi un gran distanciament amb els plantejaments ideològics i reivindicatius que hauria de

defensar. Hem de canviar el model de formació. Enfront del model receptor dels agents externs, dels experts que creuen saber-ho tot o que pensen que dominen la seva parcel·la d'especialistes, ha d'oferir-se un model ideològic, curricular, crític, de creació i que atorgui un paper completament actiu tant al professorat com a l'alumnat. Que formi per conèixer les contradiccions en qualsevol àmbit, tant localment com globalment."

També es va parlar de desenvolupament humà, millor dit del costat oposat al desenvolupament humà que és la realitat de milions de persones amb mancances i falta d'ingressos que els permetin tenir un adequat consum de béns i serveis per viure com a éssers humans. En aquesta situació de pobresa viuen més de la meitat de peruans i peruanes.

La pobresa és contradictòria a la condició humana. La pobresa i el desenvolupament humà no constitueixen una línia contínua; en el sentit que paulatinament anam deixant de ser pobres, en la mesura que per simple evolució deixam de ser endarrerits (com si el problema

Assistents al Seminari. A la dreta, Sigfredo Chiroque, organitzador i ponent.

fos de temps). Hi ha factors que els mateixos humans han creat i serveixen de trava al desenvolupament humà. Són estructures, o models econòmics, socials, polítics, culturals i ideològics que van eixamplant més i més la bretxa entre el grup reduït de la humanitat que ho té tot i l'amplíssim grup dels exclosos. Lluitar contra aquesta situació resulta, aleshores, un compromís dels qui creim en un procés d'humanització inacabat.

La pràctica educativa va sorgir per respondre a les necessitats

d'homes i dones. S'imposa plasmar l'esperança d'una nova societat i d'una nova educació. A Perú, com en altres molts de llocs del món, incloent-hi l'Estat Espanyol, s'estan duent a la pràctica unes reformes educatives que disten molt de ser una resposta a la creació d'una societat més justa democràtica i lliure, mes bé podem afirmar que les reformes educatives constitueixen un succedani de les reformes socials.

Pere Polo

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES
ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77

07002 Palma

Telèfon 971 72 14 83

Fax 971 71 93 12

www.casapomarflores.com

Av. Comte de Sallent
1 hora gratis

el pp utilitza la loce contra el català

L'STEI-i denuncia que la LOCE i els decrets que la impulsen suposen un atac frontal contra la normalització lingüística de la llengua catalana i de la cultura que genera i ha generat. És per les raons que expressarem més avall que creïm que el Govern Central i el de la Comunitat Autònoma estan incomplint la Llei de Normalització Lingüística, l'Estatut d'Autonomia i la Constitució, ja que són tres lleis que manen protegir i impulsar la llengua catalana, quan els governs citats no fan més que posar pals a les rodes de la normalització, com explicarem a continuació.

La política que desenvolupa el Partit Popular respecte a les altres llengües de l'Estat espanyol és agressiva o deliberadament restrictiva. Això és un fet conegut per totes les persones que tenen un mínim de sensibilitat cap als seus orígens i cap a la llengua i cultura pròpies de la seva comunitat, país o nació. El PP expulsa aquesta gent del seu Estat quan en lloc de fer servir aquestes llengües i aquestes cultures com a pròpies de l'Estat i fer veure que suposen un enriquiment del patrimoni lingüístic i cultural estatal i protegir-les com mana la Constitució, el que fa és posar tota casta d'obstacles per impedir que puguin sobreviure, i amb això no fan més que radicalitzar les persones que estimen el seu pare i la seva mare, la llengua que els varen parlar un o dos dels seus pares, la cultura que es va formar a l'ombra i amb la utilització d'aquesta llengua. Prova del que hem dit anteriorment són totes les mesures que ha posat en marxa

des d'aquí, des que el PP torna a governar aquesta Comunitat; cap mesura d'impuls a la normalització lingüística i tota una sèrie d'obstacles per impedir aquesta normalització: anul·lació d'un decret del Govern anterior, que baixa el nivell d'exigència al funcionariat de la CCAA del nivell C de coneixement del català al nivell B, els intents de potenciació de l'ensenyament de la llengua castellana en detriment de la catalana a partir de declaracions del Conseller d'Educació, la supressió de Som Ràdio, l'anunci d'una televisió autònoma bilingüe a la valenciana (el títol del programa en català i tot el desenvolupament en castellà), la minva dels pressuposts dedicats a política lingüística a menys de la meitat, l'anunci que encara no s'han posat a desmantellar tot el que s'havia fet fins ara, que les mesures encara han d'arribar, un atac contra la immersió lingüística, contra la gestió dels centres d'autoaprenentatge, l'eliminació de personal alliberat dedicat al servei del català, etc.,

etc., etc.

Però la prova més evident està en la LOCE, la llei que impulsa el PP per substituir la LOGSE. Des de Madrid impulsen la minorització de la llengua catalana. Aquí teniu les paraules de Damià Pons, en aquells moments conseller d'Educació i Cultura de la CCAA de les Illes Balears, que dia 2 d'abril de 2003 escrivia al *Diari de Balears*: "...a la LOCE que va aprovar en solitari la majoria absoluta del PP. Al Congrés i al Senat, encara s'hi manté un exemple ben clar de tractament desigual d'ambdues llengües. Així, a l'article 42.1. s'estableix que les administracions públiques «programas específicos de aprendizaje» per als alumnes estrangers que desconeguin «la lengua i la cultura españolas» per tal de facilitar la seva integració. Ens trobam davant una legislació que ignora que sis Comunitats Autònomes de l'Estat tenen una llengua territorial pròpia diferent a la castellana, les quals, a més, tenen l'estatus d'oficials a tots els efectes. El PP té una al·lèrgia

En definitiva, fa el que no faria cap president de cap Comunitat Autònoma que tengués el cap ben posat sobre les seves espatles i dos dits de seny.

irreprimible al pluralisme lingüístic. D'acord amb la seva visió uniformitzadora de l'Estat Espanyol, el castellà ha de tenir un nivell de preeminència i d'exclusivitat que l'ha de col·locar, en la totalitat de situacions i d'usos, per damunt de la posició que puguin tenir el català, el gallec o el basc. El fet de no considerar que les llengües diferents del castellà també han de ser emprades com a llengües d'acollida i d'integració dels immigrants respon, d'alguna manera, a la voluntat d'utilitzar la immigració a les terres de parla no castellana com un instrument creador d'anormalitat lingüística, de minorització, en definitiva, de les llengües territorials. En aquest cas concret, durant la tramitació parlamentària de la Llei, el tractament discriminatori envers les llengües no castellanes no va ser corregit. I es manté amb tota la seva càrrega d'insult en el text de la LOCE que ja està en vigor."

En aquells moments teníem la garantia d'un Conseller i un Govern que ens defensarien davant el flagrant atac del Govern central contra els nostres principals trets d'identitat, però ara tenim un President que no tan sols no ens defensa, sinó que se'n va a Madrid i per quedar bé davant la seva parròquia es dedica a maleir tots aquells que defensen la llengua, la cultura i el territori d'aquesta terra, es dedica a malparlar de tots aquells dels quals el President n'hauria

d'estar orgullós. En definitiva, fa el que no faria cap president de cap Comunitat Autònoma que tengués el cap ben posat sobre les seves espatles i dos dits de seny. Llorenç Capellà tractava aquest tema el 14 de desembre de 2003 en el *Diari de Balears* i entre altres coses deia: "Com pot assimilar, la ciutadania, el fet que el seu president titlli de fanàtic a tot aquell que pretén la normalització del català, des del moment que ell té l'obligació de promoure-la? O quin sentiment de desconcert l'ha d'envair, a aquesta mateixa ciutadania, quan sent que Matas qualifica de «satanització» la immersió lingüística iniciada pel Govern Antich? Diguem-ho d'una altra manera. Què passaria si els presidents d'Extremadura o d'Andalusia, per a citar-ne dos dels més populars, fessin un discurs rebutjant aquelles coses que constitueixen el bessó històric i cultural de la comunitat que representen? La resposta únicament pot ésser una. Serien titllats de bojos, i haurien de presentar la dimissió de manera irrevocable."

No tan sols volen valencianitzar la televisió autonòmica, sinó que volen valencianitzar tots els aspectes que suposin característiques pròpies d'aquesta terra, volen eliminar totes les diferències i volen fer creure a la gent que l'Estat espanyol sempre ha estat uniforme, i si no, ells se n'encarregaran d'uniformitzar-lo.

Per començar, el Govern valencià va decretar que s'havia d'estudiar la llengua valenciana i la literatura només d'autors valencians, bé, doncs, ara amb la LOCE, fan això per a totes les comunitats autònomes, és a dir que s'estudiï la llengua catalana i la literatura de la Comunitat, impedit que s'estudiïn els altres autors del Principat o del País Valencià. Sobre aquest aspecte Damià Pons, al seu escrit deia: "S'atreveixen a reduir l'estudi de la literatura en català a la que ha estat produïda en l'àmbit de les Balears. Diuen: «Lengua oficial propia y Literatura de la Comunidad Autónoma, en su caso» (ESO) i «Lengua y Literatura de la correspondiente Comunidad Autónoma» (Batxillerat). S'hi amaga una voluntat evident de fragmentació i de provincianització de la literatura catalana, en la mateixa línia que ha impulsat el PP valencià els darrers anys. El que és raonable, a més de ser l'única forma admissible, és que l'escola ensenyi la llengua catalana i la literatura que s'hi hagi escrit, tant si l'autoria correspon a creadors de les Balears, de Catalunya, del País Valencià, de la zona catalana d'Aragó (hi trobam el gran Jesús Moncada!) o de la Catalunya Nord. A les Balears s'ha estat fent així d'ençà de l'any 1979. Exactament igual com es fa amb la llengua i la literatura castellana. O tal volta la Ministra del Castillo pretén reduir la literatura que estudiïn els

extremenys a l'escripta pels autors de la mateixa Comunitat Autònoma?"

Se'n volen riure de nosaltres, segurament ens consideren amb un nivell d'intel·ligència molt baix quan pensen que ens hem de beure totes aquestes aberracions lingüístiques, didàctiques i pedagògiques. El mateix han fet ara amb la decisió que han anat escalonant de diferenciar el valencià del català, traduint els BOEs a la llengua i al dialecte, esperonant les multinacionals a fer webs en la llengua catalana i el dialecte valencià, i ara han culminat, després de tenir un ministre antinormalització del valencià com Zaplana, proposant com a norma que a les escoles oficials d'idiomes s'ha d'ensenyar el català i el valencià per separat. Els desbarat és majúscul. Se carreguen fins i tot el que diuen els lingüistes de la Reial Acadèmia Espanyola, que diu que el valencià és: «*Varietad del catalán, que se usa en gran parte del antiguo reino de Valencia y se siente allí comúnmente como lengua propia.*», no els quedarà més remei que comprar els acadèmics perquè canviïn la definició del Diccionari. Són capaços d'això i més.

No tan sols es carreguen els seus científics, sinó que se'n volen riure de tots els científics del món que saben que el valencià és un dialecte del català, encara que els polítics ignorants i malèvols vulguin que això no sigui així. El professorat de les escoles oficials d'idiomes de Palma, Inca, Maó i Eivissa, també han hagut d'intervenir per intentar posar les coses al seu lloc, encara que no hi hagi massa coses a fer. En el seu manifest, que ens han fet avinent, asseguren que "Aquesta

aberració és inaudita i romp la tradició d'anys d'ensenyament de català a les EOI de Catalunya, del País Valencià, de les Illes Balears i de l'EOI Jesús Maestro de Madrid. La nostra pràctica docent sempre s'ha fonamentat en una concepció unitària de la llengua, cosa que no impedeix tenir, alhora una visió flexible i integradora de la diversitat dialectal i estilística, d'acord amb el que estableixen els principis de la ciència i el capteniment dels sectors que impulsen l'ús del català." Més envant afegeixen "Entre aquests alumnes, s'hi ha d'incloure molts de valencians i valencianes que viuen i treballen entre nosaltres. Aquests alumnes valencians, de vegades, han traslladat el seu expedient acadèmic inicial en una EOI del seu territori i han prosseguit els estudis aquí sense cap problema. I és que al capdavant, malgrat l'opció d'usar el terme "valencià" em l'àmbit de la Comunitat Valenciana, mai no s'havia posat en dubte la unitat fonamental de la llengua. No entenem la deriva secessionista de la ministra del Castillo, si no és que vol fragmentar malèvolament la llengua i separar-ne els parlants per abocar el català cap a una extinció ben calculada des d'una pràctica política uniformitzadora." Tornant a la LOCE, hem de manifestar que la tempesta principal encara ha d'arribar. És a partir del curs que ve que volen que s'augmenti el nombre d'hores d'ensenyament del castellà de tal manera que resta impossible perquè es pugui fer l'aprenentatge tal i com es feia fins ara per al català. S'augmenta el nombre d'hores d'ensenyament del castellà i de la llengua estrangera i no es té en compte

per res la llengua pròpia de les CCAA que en tenen. Una altra vegada i tornant a l'escript de Damià Pons, es pot llegir "Amb els Decrets nascuts de la LOCE ha arribat la tempesta. S'hi fixa, de manera intransigent, una dedicació horària per a la llengua castellana que és tan elevada que quasi es converteix en impossible que les llengües distintes del castellà hi puguin tenir una presència equivalent." Segueix explicant sobre aquest tema i acaba l'escript de la manera següent: "Els primers Decrets de desenvolupament de la LOCE són inadmissibles per al sistema educatiu i per a la societat de les Balears. Són una discriminació flagrant de la nostra llengua pròpia. I, a tots els efectes, la seva aplicació representaria un retrocés a les catacumbes del franquisme agònic, quan al català tan sols li era permès ser present a l'escola en una situació de marginalitat. Per ventura hauria d'anar al psiquiatre un partit polític i un govern que fa del conflicte innecessari i de la humiliació de l'altre la seva raó de ser?"

Acabarem amb un fet paradoxal i d'explicació a una frase equivocada de Llorenç Capellà, quan parla d'immersió lingüística iniciada pel Govern Antich. La immersió lingüística es va iniciar en temps del president Cañellas, es va continuar amb el president Soler i va seguir evolucionant durant el primer mandat del president Matas. Durant el Govern Antich es va impulsar de manera més ferma i decidida. I aquesta és la paradoxa, no tan sols es carreguen el que havia fet el pacte de Progrés, sinó que eliminen moltes iniciatives que s'havien posat en marxa en

Se'n volen riure de nosaltres, segurament ens consideren amb un nivell d'intel·ligència molt baix quan pensen que ens hem de beure totes aquestes aberracions lingüístiques, didàctiques i pedagògiques.

temps del Govern PP anterior al Pacte. L'OCB duu 40 anys d'experiència d'ensenyament en català, i durant la darrera etapa més de 22 anys de ser capdavantera en formació del seu professorat i utilització dels mètodes més avançats d'ensenyament de la llengua catalana a no catalanoparlants i a catalanoparlants. Una de les darreres accions que havia posat en marxa, amb l'ajuda del Govern de les Illes Balears eren els centres d'autoaprenentatge,

s'havia elaborat molt de material, tenint en compte les modalitats lingüístiques d'aquesta terra, havia preparat el professorat, i ara, de cop, s'elimina tota aquesta inversió que havia fet el Govern anterior, per haver de començar a elaborar material i preparar nou professorat. No serà això voler tallar les ales a una altra institució que lluita per la normalització lingüística i cultural d'aquesta terra?

Des de l'STEI-i exigirem que es compleixi el que determina

l'Estatut d'Autonomia i la Llei de Normalització Lingüística respecte a la llengua catalana, i hem de pensar que després d'aquesta, tal volta, tempesta "preelectoral", des del Govern reflexionaran i no contribuiran a fer de la llengua una arna política de divisió social i confrontació, i des de la Conselleria d'Educació s'imposarà el seny i la lògica de la negociació del consens.

Comissió Executiva de l'STEI-i

IMPRENTA
Gráfima

OFFSET - IMPRESSIÓ DIGITAL

Passatge Ca'n Curt, 22 - 07005 Palma de Mallorca
Telf. 971 24 27 58 - E-mail: Imprentagrafima@telefonica.net

Societat, Cultura i Religió

(o com combregar amb rodes de molí)

Joan Pau Cimarro Ramasco

Luis Buñuel va fer famós allò de "ser ateu gràcies a Déu", una paradoxa curiosa com la que es pot produir amb la política beata del Ministeri de Cultura i Educació. Novament, la ministra Pilar del Castillo intenta privatitzar el servei públic educatiu amb la intromissió d'interessos ideològics. Aquesta privatització és la que es dedueix amb la introducció d'una assignatura, *Societat, Cultura i Religió*, que bé en la versió catequèsica o en la "no confessional" intenta acostar l'educació pública als postulats ideològics de l'Església més dretana. La publicació als inicis de juliol del Reial Decret de currículum de Secundària Obligatoria amb la versió "no confessional" de l'assignatura esmentada és una mostra dels vents de fonamentalisme, que pretenen destruir un dels postulats bàsics de les societats modernes: la secularització de la vida civil on els assumptes religiosos relatius a les creences són de consciència, és a dir, assumptes privats.

La LOCE i l'alternativa a la religió catòlica.

La disposició addicional segona de la LOCE prescriu l'àrea o assignatura (¿) de *Societat, Cultura i Religió* com a obligatòria per a l'alumnat entre 7 i 17 anys. Aquesta prescripció ja està establerta en les organitzacions dels ensenyaments als trams educatius de Primària, Secundària i Batxiller en els articles 16, 23 i 35 de la Llei. La disposició addicional considera "dues opcions de desenvolupament", és a dir, dues versions de l'assignatura: una confessional d'acord amb "la confessió per la qual opten els pares o, en el seu cas, els alumnes, entre

aquelles l'ensenyament de les quals l'Estat tinga subscrits acords" i una segona versió no confessional. L'esmentada disposició es concentra en la primera versió optant per la "moderna" distribució de papers entre Església catòlica i Estat en els continguts de la matèria i el professorat contractat per impartir l'assignatura: l'Església decreta els continguts i nomena els docents i l'Estat simplement paga. O, el que és el mateix, una entitat privada selecciona el professorat que paga la societat per un servei públic.

En el cas de "l'alternativa" a la Religió catòlica, l'evolució de l'assignatura ha patit successives revisions juridicopolítiques des de l'etapa de transició a la democràcia fins a la LOGSE. Diferents sentències han intentat, sempre en fals, tancar el tema de forma contradictòria i tenint sempre la referència del Concordat entre l'Estat espanyol i el Vaticà. El primer desplegament de la LOGSE proposava com alternativa l'Estudi Assistit, però una curiosa sentència del Tribunal Constitucional va estipular que amb l'Estudi Assistit es discriminava els alumnes de Religió Catòlica, perquè els que no optaven

"O, el que és el mateix, una entitat privada selecciona el professorat que paga la societat per un servei públic."

per ella podien estudiar més.

El desdoblament de la religió en dues versions curriculars ha estat objecte de conflicte jurídic, en declarar inicialment el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya com a no constitucional l'obligatorietat de declarar en els sobres de matrícula, sobre les creences i la confessió religiosa dels usuaris del servei educatiu públic en els trams assenyalats, amb l'excusa de planificació administrativa.

En la seua naturalesa, el problema no consisteix en l'anomalia d'equiparar dins l'horari lectiu la catequèsica catòlica amb les matemàtiques o la literatura. Les creences religioses, un assumpte privat i de consciència, s'enfronten amb la proposta curricular de *Societat, Cultura i Religió* que, en la versió no-confessional, es presenta tan retrògrada com les ments cavernícoles dels inspiradors de l'anomenada Llei de Qualitat (LOCE). A aquesta versió no-confessional se li pretén aplicar un desplegament curricular ben allunyat d'unes rigoreses orientacions metodològiques i acadèmiques, un fet que revela el seu marcat caràcter paleoconservador.

El currículum de l'assignatura

L'assignatura no-confessional és obligatòria per a l'alumnat de l'ESO i el primer curs de Batxillerat i la concepció curricular coincideix, dissortadament, amb l'aplicada als desplegaments coneguts arran del Reial Decret de "mínims" del Ministeri d'Educació, una orientació pedagògica arcaica, rígida i bel·ligerant.

Al Reial Decret, cal observar en primer lloc que per peresa o

“La lectura atenta del document provoca en qualsevol persona intel·ligent una irritació i picor dèrmics que creixen conforme avança la lectura.”

indolència, la introducció al currículum de la matèria és idèntica per a l'ESO i el Batxiller. No es presenta cap orientació metodològica ni procedimental, ni cap precisió sobre els elements de pràctica educativa. La lectura atenta del document provoca en qualsevol persona intel·ligent una irritació i picor dèrmics que creixen conforme avança la lectura. D'altra banda, es detecta que l'obsessió cronològica -present també en els desplegaments curriculars de l'àrea lingüística i humanística- provoca una situació curiosa: l'alumnat no podrà conèixer de forma monogràfica el cristianisme fins al nivell de 3r d'ESO.

Així, el poder taumatúrgic d'aquesta religió no arribarà a temps als estudiants roïns, si se'ns permet la broma. I per temàtiques divertides pot observar-se que el primer tema del primer curs de l'ESO, "Art i religió dels pobles prehistòrics" conté la següent perla: "interpretació del paradigma religiós en coves i caveres durant la prehistòria", llocs des d'on presumptament han d'haver eixit els autors del document. L'esborrany conté també diversos errors de caràcter conceptual, com el passatge referit a la dimensió moral (volen dir ètica) dels sistemes religiosos, o al de la dimensió científica, natural i social (sic) del fet religiós.

Per últim, el que resulta més patètic, malgrat les disfresses, és la visió unilateral i apologètica de les complexes relacions històriques entre les religions, particularment les existents entre el cristianisme i la nostra cultura. No es poden amagar en aquest sentit els elements apologètics en referir-se a "fonts de sentit" en la religió, o quan

s'assenyalen els intents "totalitaris" d'abolir la religió mentre s'ignora sistemàticament i de forma explícita els conflictes entre la fe i la raó, la ciència i la religió o simplement els intents de la Inquisició d'abolir el lliure pensament. Resulta de tot punt impresentable que les úniques referències a l'ateisme en el currículum d'ESO siguin declaradament negatives, associant-les sistemàticament al totalitarisme, o que l'integrisme s'associe a l'Islam contemporani, silenciand de manera sorprenent l'encara poderós integrisme cristià.

Educació i cultura religiosa

Les consideracions anteriors no pretenen negar la importància de la cultura religiosa en el currículum. De fet, un tractament curricular rigorós de la cultura religiosa ha de presentar els elements de caràcter antropològic, històric, cívic i ètic, però dissortadament aquestes claus resten borrades dels plans ministerials. Una pràctica curricular, específica i transversal exigeix informacions i treball a l'aula dels elements artístics, ètics i culturals del fet religiós, uns elements que ja estan presents en els continguts de les assignatures d'Història, Llengua i Literatura, Ètica, Filosofia o Música entre d'altres. Cal constatar, a més a més, que alguns dels epígrafs de les noves assignatures són idèntics als temes inclosos als currícula d'Història i Filosofia en el cas de Batxillerat, cosa que provoca reiteració injustificable. Per posar exemples, noms propis com fray Luis de León, sant Vicent Ferrer, Lutero, Galileo, Nietzsche, Joan XXIII o el Dalai Lama han d'estar presents de forma específica en determinades

àrees o matèries, per a evidenciar les relacions entre cultura i pensament religiós.

És una obvietat que tot ciutadà amb una cultura científica i humanística elemental ha de saber qui eren Abraham, Jesús de Galilea o Mahoma. Com ho és conèixer els referents culturals al·lusius a la religió en l'obra de Luis Buñuel o Pier Paolo Passolini.

Protagonisme de la Conferència Episcopal

L'arquebisbe de Toledo, Antonio Cañizares, ha arribat a confessar sense reserves la satisfacció plena de la Conferència Episcopal per la solució donada pel Ministeri a l'assignatura de Religió. Cañizares ha declarat, a més, que havia desaparegut l'alternativa a la Religió catòlica, ja que "tampoc no existeix en llengua, ni en matemàtiques" i ha destacat les coincidències entre les dues versions de l'assignatura, coincidències fins i tot literals en els epígrafs temàtics on "els currícula s'han adaptat als manaments de la llei de l'Església i la del Ministeri" que, pel que sembla són plenament coincidents.

La dubtosa constitucionalitat de la solució adoptada per les autoritats educatives s'ha de denunciar per tota la comunitat educativa davant de l'opinió pública i també davant de l'Administració i la Justícia. El professorat té la greu responsabilitat de conèixer aquesta situació. Urgeix que la societat prengui consciència de la transcendència que pot tenir la creixent identificació entre els poders de l'Església i de l'Estat.

(Article publicat a All-i-oli, l'octubre de 2003, revista de l'STEPV-iv)

els exàmens extraordinaris de la loce

Sempre s'ha dit que la vida avança dibuixant una circumferència (dóna voltes) i torna allà mateix. No crec que sigui així, sinó que cada volta nova que dona suposa un avanç de la civilització, però sempre hi ha persones i sectors de persones que posen obstacles a aquests avanços i moltes vegades la fan tornar enrere, així que no hi ha dues voltes de la vida que durin el mateix temps, depèn dels obstacles i dels retrocessos.

Aquest és el cas dels exàmens extraordinaris de setembre, que s'havien suprimit a l'educació primària i secundària obligatòries a la LOGSE, i això suposava un avanç i un progrés en la qüestió de l'educació i l'ensenyament i ara, la LOCE (lleï mal anomenada de qualitat), fa el corresponent retrocés i els torna a posar a l'etapa d'ESO (ensenyament secundari obligatori). Explicaré el per què del retrocés.

En totes les qüestions de l'ensenyament – aprenentatge que es realitzen a l'escola hi intervenen com a mínim tres elements fonamentals: els pares i les mares, els i les alumnes, els professors i les professores, i en aquests cas, els exàmens, i dels tres estaments primers només em referiré als que es preocupen perquè l'escola funcioni (pares que volen educar, infants que volen aprovar i tots els professionals que es dediquen a l'ensenyament que com és natural, volen ensenyar). Els exàmens extraordinaris per als alumnes que han suspès el curs durant el mes de juny, i que se suposa que seran durant el mes de setembre, afecten tota la comunitat educativa.

Què passa i què suposen per als

pares els exàmens de setembre?

Suposen haver-se de preocupar durant tot l'estiu perquè el seu fill o filla estudiï, faci les feines que li han indicat i es prepari per aprovar el setembre, amb totes les renyades, sermons, amonestacions i càstigs que això suposa. Tot això passa amb els qui es preocupen dels fills i entenen quins són els problemes de l'escola i del futur. A part, han de destinar, si en tenen, una quantitat respectable de doblers per pagar classes particulars, cosa que suposa classisme i segregació. Si el fill ha suspès llengües, ciències i socials, música, etc., ja pot preparar classes amb professorat especialitzat divers, perquè difícilment una sola persona entén en totes les assignatures. Tot el que hem dit anteriorment s'evitava amb la LOGSE, que havia suprimit aquests exàmens estèrils, i els pares només s'havien de preocupar que el seu fill llegís i descansàs de l'esforç que havia fet durant l'hivern.

Què passa i què suposen per als i per a les adolescents que s'han d'examinar durant el mes de setembre?

“...la millor solució seria tenir en compte aquesta autonomia i fer-lo el dia següent que se sàpiga que s'ha suspès el curs durant el mes de juny...”

No descansar del treball que han fet durant l'hivern, no gaudir de les vacances de l'estiu, suportar tots els enfrontaments que sorgeixin amb els seus progenitors, fer estudis o classes extraordinàries, començar les classes de setembre uns dies abans per allò de les proves i haver-se d'encomanar a la sort per si els posen alguna pregunta sobre allò que han estudiat o que són capaços de recordar en el moment de l'examen. Encara que quedi temps per divertir-se, és molt diferent si es té aquest problema que haver de superar. A més del mal glop que suposa tornar suspendre una altra vegada les mateixes assignatures.

Què passa i què suposen per al professorat?

Alguns podran fer l'agost... i el juliol fent classes particulars, però no descansaran allò que és convenient i necessari. La majoria se suposa que gaudiran de les ben guanyades vacances. Però abans haurà ocorregut un fenomen molt interessant. A les sessions d'avaluació de juny no s'hi pot anar de la mateixa manera com s'hi anava abans quan no existien els exàmens. S'ha de tenir en compte que quasi tot el professorat sap perfectament si els i les alumnes als quals ha fet classe poden aprovar el curs en el mes de juny i si seran capaços d'aprovar-lo durant el mes de setembre. Per tant, quan no hi havia exàmens si un alumne al final no havia acabat d'anar bé, però durant el curs més o manco havia anat superant gran part dels objectius mínims, se l'aprojava, en línies generals. Ara, aquest mateix alumne i molts d'altres seran suspesos, perquè saben que tendran una altra oportunitat durant

el mes de setembre. La majoria del professorat sap que els i les alumnes que no són capaços d'aprovar durant les classes normals del curs, no el poden aprovar en dos mesos calorosos d'estiu, amb tres hores de classes particulars setmanals o amb qualsevol altre tipus de sistema.

Sobre els exàmens, què es pot dir? Com és possible que a algú se li pugui passar pel cap que un examen que es pot fer en vint, trenta o seixanta minuts de qualsevol assignatura pugui avaluar el mateix

que suposen totes les intervencions durant el curs, tots els exercicis realitzats, tots els treballs fets i tots els exàmens passats durant deu mesos?

Com que la LOCE diu que defensa l'autonomia de cada Centre, crec que la millor solució seria tenir en compte aquesta autonomia i fer-lo el dia següent que se sàpiga que s'ha suspès el curs durant el mes de juny (aquesta se sembla a una de les propostes que ha fet la FAPA al Govern de la Comunitat). I així es

compliria amb part d'allò que diu la Llei (ja que per un cantó diu que promou l'autonomia i per l'altre, imposa els exàmens durant el mes de setembre), els tres estaments que conformen l'escola hi podrien estar d'acord i no s'entraria en un retrocés pedagògic i educatiu.

Joan Lladonet, pedagog

(Article publicat a Diari de Balears, dia 30 de novembre de 2003)

serveis professionals
d' **informàtica**

971 76 36 36
www.smi.es

ÍNDIX TEMÀTIC DE LA LLEI DE LA QUALITAT

Adults

- Art. 7, 49, 52, 53, 54 i 55.

Alumnes

- Admissió d'alumnes. Art. 72.
Disposició addicional cinquena.
- Alumnes (drets i deures). Art. 2.
- Alumnes estrangers. Art. 39.
- Alumnes amb necessitats educatives
especials. Art. 44, 45, 46, 47 i 48.
- Alumnes amb necessitats educatives
específiques. Art. 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47 i 48.
- Alumnes superdotats. Art. 43.

Autonomia dels centres

- Art. 67, 68, 69 i 70.

Avaluació

- Art. 95, 96, 97, 98, 99, 100,
101.

Batxillerat

- Assignatures. Art. 35. Disposició addicional
setena.
- Objectius. Art. 34.
- Principis Generals. Art. 33.
- Professorat. Art. 36.
- Titulació. Art. 37.

Beques i ajudes

- Art. 4

Calendari escolar

- Disposició addicional quarta.

Carrera docent

- Ingress i promoció. Disposició addicional
onzena.

Catedràtics

- Disposicions addicionals 9, 10 i 11.

Centres docents

- Règim jurídic, classificació, tipus. Art. 63, 64,
65, 66.
- Centres amb especialització curricular. Art. 66.
- Centres públics. Art. 71 i 72.
- Centres privats. Art. 73, 74, 75 i 76.
- Disposicions addicionals 18 i 19.
Disposició transitòria sisena.
Disposició final primera.

Claustre de professors

- Art. 83 i 84

Consell Escolar

- Estructura. Art. 81.
Disposició final primera.
- Atribucions. Art. 82.

Cooperació entre comunitats autònomes

- Art. 6

Curriculum

- Art. 8 i 68.

Departaments didàctics

- Art. 85.

Direcció

- Cessament. Art. 80
- Reconeixement. Art. 92 i 94
- Competències. Art. 79,
Disposició addicional setzena
i disposició final primera.
- Selecció. Art. 86 a 91.
Disposició addicional tercera.

Educació a distància

- Art. 7, 52 i 54.

Butlleta de subscripció a *PISSARRA*¹

Nom i llinatges:.....
Tel:.....
Adreça:..... CP:.....
Població:.....

Se subscriu a *PISSARRA* al preu anual de **20** eur. que abona mitjançant:
 taló bancari o gir postal a nom de l'STEI-i.
 càrrec al compte bancari²

- (1) El afiliats i afiliades a l'STEI-i reben *PISSARRA* de franc
 (2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom de l'entitat:..... Adreça:.....
Localitat:..... CP:.....

ENTITAT	OFICINA	DC	COMPTE

Sr/Sra. Director/a:

Us deman que atengueu a partir d'aquesta data, i fins a nou avís, els rebuts que us presentarà el Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament - Intersindical de les Illes (STEI-i) amb càrrec al compte indicat.

Signatura:

..... del.....

SI VOLEU PUBLICAR ARTICLES A PISSARRA

Els treballs es poden referir a qualsevol tema que tracti sobre educació i/o ensenyament. És preferible que siguin experiències que es duguin a terme o s'hi hagin duit i que es cregui convenient divulgar-les, perquè d'altres docents les puguin posar en pràctica. Poden ser de qualsevol nivell educatiu, des de l'Educació infantil fins a la universitària. Poden tractar temes globalitzats o tractament de qualsevol àrea d'ensenyament.

Els articles han de ser inèdits. La seva extensió ha de ser d'uns tres folis i 12 pt de lletra. S'han de lliurar en paper i disquet o es poden enviar a través de correu electrònic a l'adreça:

mallorca@stei-i.org

i s'ha d'indicar que és per a la revista Pissarra. És convenient adjuntar fotografies i/o il·lustracions per fer més comprensible el text.

Cal explicar l'objectiu o la finalitat del treball en unes 5-6 línies que serviran per encapçalar l'article.

Sí s'ha de posar alguna cita bibliogràfica es farà de la manera següent:

- LLINATGE/S, Nom (any de publicació): Títol del llibre en cursiva. Ciutat d'edició: Editorial (col·lecció, si en té).

L'autor/a ha d'adjuntar les dades següents: adreça particular i del centre de treball, telèfons de contacte professional i personal. En el cas de treballs col·lectius, s'han de posar les dades de tots els/les autors/es.

La redacció i la coordinació de la revista determinaran la conveniència o no de la seva publicació. S'informarà l'autor o l'autora que s'ha acceptat el seu treball i la possible data de la seva publicació o se suggeriran els canvis que s'estimin pertinents. Si un article queda acceptat per la redacció, s'ha de retirar d'altres publicacions on s'hagués enviat, si s'havia fet. També s'informarà dels motius de la no publicació de qualsevol article.

Educació infantil

- Art.11, 12 i 13.
- Disposició adicional divuitena.

Educació preescolar

- Art. 7 i 10.
- Disposició adicional sisena.
- Disposició transitòria segona.

Educació primària

- Art. 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 18 i 19.

ESO

- Assignatures. Art. 23.
- Avaluació i promoció. Art. 28 ,29 i 30.
- Itineraris. Art. 26.
- Mesures de suport. Art. 25.
- Objectius i mètodes. Art. 21, 22 i 24.
- Programes d'iniciació professional. Art. 27.
- Disposició adicional tretzena.
- Professorat. Art. 32.
- Titulació. Art. 31.

Formació Professional

- Art. 38,39, 54.
- Disposició adicional catorzena.

Idiomes

- Art. 49, 50 i 51.

Inspecció

- Alta Inspecció. Art. 103 i 104.
- Inspecció general. Art. 102, 105, 106 i 107.
- Disposició final cinquena.

Llibres de text

- Disposició adicional tercera.

Pares

- Art. 3, 42, 43, 46 i 81.

Premis

- Art. 5, 61, i 62.

Principis de qualitat

- Art. 1.

Professorat

- Funcions. Art. 105 i 106.
- Funció pública docent.
- Disposició adicional vuitena.
- Formació. Art. 57, 58, 59 i 107.
- Avaluació. Art. 60 i 61.
- Suport al professorat. Art. 62.

Religió

- Disposició adicional segona

Titulacions

- Art. 8, 31, 37, 49, 50, 53, 54,
- Disposició adicional dissetena.

Redacció

anàlisi dels principals canvis introduïts per la **loce** i el seu desenvolupament

EDUCACIÓ PREESCOLAR

- És l'etapa de 0 a 3 anys que abans estava integrada a l'etapa d'Educació Infantil, amb la nova normativa és desprestigiada qualificant-la d'assistencial i per tant no dependrà de les Administracions Educatives. Deixa oberta la porta i fomenta l'aparició de guarderies a les empreses i es rebaixen els requisits mínims que han de tenir aquests centres tant d'infraestructures com de personal, ja que es modifica el RD 1004 que acompanyava la LOGSE molt més exigent.

EDUCACIÓ INFANTIL

- Per al curs 2004-2005: Substitució del Primer cicle d'Educació Infantil (0-3) per Preescolar. Implantació general de la nova normativa.

- Per al curs 2005-2006: Haurà d'estar consolidada la gratuïtat de l'etapa d'Educació Infantil tot i no ser una etapa obligatòria. A les Illes ja fa anys que ho és.

- Els objectius de la nova Educació Infantil es reformulen i apareix explícitament que s'haurà "d'iniciar en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura". Així com "iniciar en les habilitats numèriques."

- Les tres àrees actuals d'Educació Infantil: Identitat i autonomia personal, Medi físic i social, Comunicació i representació són substituïdes per 5 de noves:

- coneixement i control del propi cos i l'autonomia personal
- convivència amb els altres i el descobriment de l'entorn
- desenvolupament del llenguatge i les habilitats comunicatives
- representació numèrica
- expressió artística i la creativitat.

- S'avança a aquest cicle l'ensenyament de religió per a aquelles famílies que ho desitgin, però no s'especifica res sobre l'alternativa a aquesta.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

- Per al curs 2004-2005: Es reforma el primer cicle.

- Per al curs 2005-2006: El segon i el tercer.

- Apareix una àrea curricular nova, Societat, Cultura i Religió, amb dues opcions: confessional i no confessional

- S'avança l'aprenentatge de Llengua estrangera al

primer cicle, mitja hora a la setmana!!!

- Es reformulen els objectius i l'àrea de Coneixement del Medi passa a dir-se Ciències, Geografia i Història.

- L'alumnat només podrà repetir una sola vegada durant l'etapa, sense necessitat que sigui a final de cicle.

- S'estableixen Proves Generals de Diagnòstic, sense finalitat acadèmica, per avaluar el sistema educatiu i per comprovar el grau d'adquisició dels continguts bàsics.

- Els temes transversals no s'esmenten, però sí els "elements comuns del currículum: els valors personals i socials, les TIC i el foment de la lectura.

- La formulació de continguts se centra en els conceptuals i en els actitudinals, en menor mida, per tant es deixen de banda els procedimentals.

- S'anul·la la possibilitat de programes lingüístics específics en el primer cicle d'educació primària com la immersió, ja que s'estableix com a obligatori quatre hores de llengua castellana.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

- L'avaluació es farà per assignatures al final de cada curs; qui no les superi totes podrà realitzar una prova extraordinària per recuperar-les. Finalment, qui tengui més de dues assignatures suspeses, haurà de repetir curs.

- Només es podrà repetir una vegada cada curs.

- La decisió de promoció de curs queda en mans del professorat en els casos d'aquell alumnat que no puguin tornar a repetir. Però si hi ha el buit normatiu que es preveu, els centres utilitzaran diferents criteris a l'hora de dirigir l'alumnat cap als Itineraris o Programes d'Iniciació Professional.

- L'àrea de Música desapareix a 1r i la d'Educació Plàstica a 2n.

- Els Itineraris es començaran a aplicar el curs 2004-2005 a 3r d'ESO (Científicohumanístic o Tecnològic) i el 2005-2006 a 4t; el Científicohumanístic es desdobla en dos, el Científic i l'Humanístic per una banda i el Tecnològic per l'altra.

- Els Itineraris a 3r es diferencien bàsicament pels continguts de l'àrea de Matemàtiques, que seran més operatius i pràctics en el cas A de l'itinerari Tecnològic (dirigit a la FP) i més conceptuals i científics en el cas B de l'itinerari Científicohumanístic (dirigits al Batxillerat).

- L'assignatura Societat Cultura i Religió serà avaluable a efectes acadèmics i influirà en la repetició de curs.

Biel Caldentey, secretari d'organització de l'STEI-i

Bartomeu Parets, coordinador d'acció sindical de l'ensenyament públic, de l'STEI-i

L'opció no confessional serà impartida preferentment per professorat de Geografia i Història, o de Filosofia dels cossos de Catedràtics o de secundària.

- Desapareix l'optativitat a 3r i es redueix a una a 4t.
- Totes aquestes mesures duren a un excedent de professorat de Tecnologia, Plàstica, Música...
- Es cursarà obligatòriament Cultura Clàssica a 3r d'ESO i Llatí a l'itinerari Historicohumanístic a 4t d'ESO.
- Els Programes de Diversificació són substituïts per un esment genèric, que no concreta res, a mesures de reforç educatiu a 1r i 2n d'ESO i als Programes d'Iniciació Professional per als majors de 16 anys. Quant al professorat d'Àmbit no diu res de la seva situació.
- El quart curs es denominarà Curs per a la Orientació Acadèmica i Professional Postobligatòria.

- Els Itineraris Formatius i els PIP condueixen a l'obtenció del Títol de Graduat en ESO, amb una nota mitjana de tota l'etapa. Servirà per accedir al Batxillerat, a Cicles Formatius de Grau Mitjà i al món laboral. Obtindrà el Títol l'alumnat que aprovi totes les assignatures. Diu però que excepcionalment es concedirà a aquell alumnat que quan acabi 4t tenguí dues assignatures suspeses, sempre i quan aquestes no siguin Llengua Castellana i Literatura ni Matemàtiques, les considerades instrumentals, entre les quals també hi figura la Llengua Catalana i Literatura.

PROGRAMES D'INICIACIÓ PROFESSIONAL

- Els programes de Garantia Social són substituïts pels programes d'Iniciació Professional. Hi accedirà aquell alumnat que no superi 2n o 3r i tenguí 15 anys. El Decret reconeix que no tots els centres disposaran dels PIP. Conclusió: es promocionarà automàticament repetidores i repetidors cap als itineraris.
- Tendran una durada de dos cursos acadèmics, amb una formació bàsica i una formació professional específica integrada per mòduls professionals, incloent un període de formació en centres de treball al 2n curs.
- Els PIP conduiran a l'obtenció del Títol de

Graduat en Educació Secundària Obligatòria, amb el qual es podrà accedir als Cicles Formatius de Grau Mitjà.

BATXILLERAT

- Per al curs 2004-2005: S'implantarà el primer curs de Batxillerat segons la nova Llei.
- Per al curs 2005-2006: S'implantarà el segon curs de Batxillerat segons la nova Llei. S'implantarà la revàlida, PGB.
- Les modalitats de Batxillerat passen de quatre a tres i seran: Arts, Ciències i Tecnologia (abans eren dues independents), Humanitats i Ciències Socials.
- Per obtenir el títol de Batxillerat s'hauran d'aprovar totes les assignatures dels dos cursos i superar la PGB. La

Santi Hernàiz
carrer Àngel Guimerà, 60
07004 Palma de Mallorca

971 75 07 86 - 630 90 69 65
santi.hernaiiz@terra.es

Disseny gràfic i maquetació

Logotips

Fulletons

Cartells

Butlletins

Revistes

Llibres

Catàlegs ...

àmplia experiència
en
moviments associatius

preus molt ajustats !

demanau pressupost ...
sense compromís

Manifestació a sa plaça d'Espanya 14 de febrer a les 18 h - estimamallorca.org

qualificació serà la mitjana d'ambdues parts.

- Aquell alumnat que superi la PGB amb intenció d'anar a la Universitat haurà de superar les proves que aquesta marqui tal i com explica la LOU.

ASPECTES GENERALS

- La denominació dels centres públics canvia substancialment: escoles infantils, col·legis d'Educació Primària, instituts d'educació secundària (instituts d'educació secundària obligatòria, de batxillerat i/o de formació professional).

- La denominació genèrica dels centres privats serà la de centres d'educació infantil, centres d'educació primària i centres d'educació secundària (centres d'educació secundària obligatòria, de batxillerat i/o de formació professional).

- Nova estructura : 4 nivells (infantil, primària, secundària i FP grau superior) i 3 etapes dins la secundària (ESO, batxillerat i FP grau mitjà).

- Es deixa de banda el concepte d'educació com a facilitadora del desenvolupament personal de l'alumnat. S'ignoren els principis de l'atenció a la diversitat, flexibilitat, tractament globalitzador d'àrees...

- Pel que fa a l'avaluació, la Llei se centra exclusivament en els resultats acadèmics, oblidant o obviant el desenvolupament integral i global de la persona. Els conceptes uniformes, rígids, sancionadors, acreditatius, administratius i selectius prenen una importància desmesurada com a mostra de la preocupació pels rendiments qualificables.

- L'autonomia dels centres és un terme que apareix nombroses vegades però a la vegada mostra

incoherència a tot l'articulat, ja que per altra banda ens parlen de mesures homogeneïtzadores, per exemple l'enfortiment dels ensenyaments mínims ara anomenats ensenyaments comuns.

- Els centres docents podran oferir projectes educatius que reforcin i ampliïn determinats aspectes del currículum (lingüístics, humanístics, científics, tecnològics, artístics, esportius i de les TIC), creant-se centres docents amb especialització curricular.

- Pel que fa als continguts hem de destacar que els tres grups anteriors, Conceptuals, Procedimentals i Actitudinals, no apareixen com a tals i es formulen dins un únic bloc anomenat Continguts. En aquesta situació els procedimentals i actitudinals són els perjudicats.

- En aquests anys de Consells Escolars s'han constatat deficiències en el seu funcionament però, en lloc de corregir i analitzar aquests punts, s'han decantat per llevar la confiança a aquest model de govern de tota la comunitat educativa i s'ha convertit en un òrgan de simple participació.

- Finançament? Es calcula que un 80% va a la privada, amb motiu de la concentració del tram de 3 a 6 anys

- A ESO i Batxillerat una de les assignatures és la llengua oficial pròpia i literatura de la CCAA, formulació que no té cap sentit i que persegueix la fragmentació de la llengua i literatura catalana.

- La Llei diu que es desenvoluparan programes específics d'aprenentatge per a aquell alumnat estranger que desconegui "la lengua y cultura españolas" per tal de facilitar la seva integració. S'ignora per tant que a l'estat espanyol hi ha sis CCAA que tenen una llengua pròpia diferent a la castellana i que és imprescindible que els nuinguts la coneguin i l'usin.

programari lliure

arguments en favor del Software lliure a les aules

Jean-René Mérou Sánchez

És tècnic en telemàtica i tresorer de BULMA (Bergantells Usuaris de Linux Mallorca i Afegitons)

Durant les darreres Jornades de Programari Lliure en els Instituts de Mallorca, en una reunió amb els pares i professors del col·legi *Mata de Jorc*, el president de Bulma, Celso González, em va demanar que comentés els avantatges d'instal·lar Programari Lliure; les notes que vaig prendre, han donat origen a aquest article.

Donat que ara Microsoft està regalant llicències d'ús, amb el clar objectiu de no perdre quota de mercat, és important tenir respostes. No només comptem amb solucions específiques adequades a unes i altres assignatures (vegin-se referències a UNESCO i Hispalinux), a més a més, existeixen arguments en favor nostre, directament relacionats amb els valors clàssics de la tasca docent.

En aquest article, exposo algunes reflexions sobre els dubtes més freqüents que he sentit i, examino nou de les seves característiques, per respondre a la següent pregunta: Quins són els principals avantatges del Programari Lliure en l'ensenyament?

1. És obert

Això significa que els alumnes poden aprendre mirant programes que estan essent molt utilitzats en el món real. La curiositat de l'alumne pot ser satisfeta. Pot mirar les parts del programa que li interessin, i

comparar després amb els altres programes relacionats. L'únic límit és el propi alumne, i el temps que aconselli el professor dins de l'assignatura.

El que més s'empra

L'argument més repetit, en contra del Programari Lliure a les aules, és que s'ha d'ensenyar allò que es trobarà el futur treballador en el seu món laboral. I no nego que són sincers molts dels que ho mantenen, però no és més que un error d'enfocament. Estem parlant de formació en les escoles i instituts, tot i que també és vàlid per a les universitats. En les aules, no s'ha d'ensenyar a fer servir un programari d'una marca particular, el que s'ha d'ensenyar és a fer servir la classe d'aplicacions que existeixen (processadors de text, fulls de càlcul, simuladors matemàtics,...) i els conceptes en els quals es recolzen.

“No hi ha organització mundial capaç de ser més productiva que milers de persones en tot el món col·laborant amb altruisme.”

No es tracta de saber fer servir el processador de textos d'una determinada marca, sinó de saber fer anar processadors de text en general. Saber treballar amb taules, escriure diferents tipus de documents, etc. Després, en sortir al món laboral, si se sap això, tant és que sigui minoritari el processador que es trobi en el lloc de treball, ja que l'adaptació serà fàcil. És més, si s'ha format emprant versions de Programari Lliure, després acostuma a resultar més senzill el pas, perquè són millors des del punt de vista educatiu, com es veurà en aquest document.

2. Es pot modificar

Els alumnes d'assignatures informàtiques poden proposar diferents solucions per a programes habituals i intentar implementar-les. Cada alumne al seu nivell, clar, però interactuant amb el món real (que el professor pot haver simplificat si ho estima necessari), poden tenir la satisfacció d'haver contribuït detectant una errada o programant una petita millora.

Difícil d'emprar?

La dificultat d'ús és un dels inconvenients més repetits. Un professor m'exposava el seu punt de vista dient que si havia d'ensenyar una assignatura en la Facultat, volia tenir alguna cosa "transparent" a sota de les seves aplicacions. No volia saber absolutament res, ni del

sistema operatiu, ni de cap altre aplicació. El sistema operatiu no havia de fer-li perdre temps, ni donar-li cap problema; ni a ell, ni als seus alumnes.

Doncs bé, això en informàtica és irreal. No existeix. Tots els sistemes operatius tenen problemes. Recordo un bon exemple per al cas: Els antics Macintosh® als que no es podien tocar les interioritats. Eren molt "transparents", la maquinària era també del mateix fabricant, tot de la mateixa marca, però de vegades, sortia una petita bomba, i quedaven penjats irremissiblement i era necessari reinicialitzar-los. Ni tan sols els "intocables" Macintosh® estaven lliures de problemes. La diferència amb els sistemes operatius més oberts, com l'actual Mac OS X® d'Apple®, és que donen més possibilitats als que saben. Hi ha més possibles solucions als problemes, només fa falta buscar una mica més. I en el nostre cas una major estabilitat ben demostrada.

Si això comporta que no tinguin experiència resolent les incidències normals, crec que està equivocat i perd part de l'avantatge del Programari Lliure. La meua experiència personal en el món de la informàtica, és que en general, consisteix en "resoldre situacions", trobar solucions als problemes que van sortint fins arribar a l'objectiu marcat. Quan he ensenyat informàtica, he donat molta importància al fet que els alumnes aprenguin a resoldre problemes per si mateixos. Negar-los el coneixement derivat d'aquestes experiències pot ser negatiu per al seu futur.

La transparència no és desconèixer-ho tot dels programes que estan a

sota i que tot funcioni perfecte. La vertadera transparència consisteix a poder mirar i veure tot el que està passant, i aprendre d'allò fins al punt de poder trobar els errors o poder millorar-ho.

3- Té un preu inigualable.

El preu del Programari Lliure és un dels nostres punts forts, tant en la compra de la llicència com en el manteniment. No hi ha organització mundial capaç de ser més productiva que milers de persones en tot el món col·laborant amb altruisme. Totes les empreses de programari han de vendre els seus productes. I el nucli de la qüestió és que cada any, o dos, han de treure una nova versió per vendre. Si no, el seu model es ve abaix. És igual que no siguin molt diferents les noves versions, si no les venen, no poden sortir endavant. I això ens duu a situacions com que no poden mantenir les versions velles i que apareguin moltes de les incompatibilitats amb les versions anteriors.

La nostra producció no depèn exclusivament de les vendes. Es pot vendre alguna aplicació, sí, però són majoria les que no es venen, sinó que costen només les despeses de transport. El Programari Lliure creix, la majoria de les vegades, pel plaer intel·lectual (i el reconeixement professional) dels que l'elaboren. I el resultat és que apareixen correccions i millores continuament, a una velocitat impressionant. D'aquesta forma, el programari és molt més barat, el que significa un avantatge competitiu clar.

Si per a nosaltres triar Programari Propietari és car, en el cas del països pobres és inaccessible. Els "regals"

de Microsoft a les escoles de països que es plantegen emprar el Programari Lliure, són un caramel enverinat. No és més que un engany transitori per mantenir el seu status de monopoli el màxim temps possible, amb el mal que això representa per a l'estat que ho accepta.

Que USA, o més aviat el seu govern actual, permeti que continuï el monopoli en el seu país o inclús els seus ambaixadors pressionin en altres països, com ho varen fer a Perú, no és per sorprendre's, però sí és refusable. I sobretot, és refusable la manipulació i rentat d'imatge que ens intenta vendre un monopoli mundial com una generosa empresa que es preocupa pel nostre futur tecnològic regalant llicències.

4- Segueix el model científic.

El model de producció del Programari Lliure és semblant al de producció de la ciència. La ciència avança abastint de solucions obertament, exposant-les a l'anàlisi i a la crítica de la comunitat i millorant progressivament amb les aportacions de més qualitat. I aquest és exactament el model de creixement del Programari Lliure. Els productors exposen els seus programes a la comunitat que els critica, adopta, o millora amb unes altres aportacions. De la mateixa manera que el científic publica un descobriment, el programador publica el seu codi i, si es converteix en un estàndard, guanya molt de prestigi professional.

Parlant de divulgació a les aules, què millor model de programari per ensenyar en les escoles que el Programari Lliure, que és l'únic que pot dir-se, amb propietat, *Programari*

Científic? No fa falta que tingui l'exclusivitat en l'àmbit de l'ensenyament; sempre és bo conèixer de tot una mica, però aquest model no ha de faltar.

L'experiència d'emprar Windows en les llars és diferent de l'experiència d'emprar Linux. Amb el Windows, els records més impactants acostumen a ser les experiències de matar virus (massa cops), instal·lar pedaços, cracks, reconfigurar i reinstal·lar el sistema, i potser alguna experiència de programació. En el cas de Linux, se sol recordar l'haver dedicat temps a configurar i afinar el sistema, llegir manuals, instal·lar aplicacions especials, i compartir solucions. Són majoritàriament records relacionats amb l'aprenentatge. Amb Windows també hi ha aprenentatge, però guanyen per majoria les tasques, més o menys obscures, de manteniment (que no serviran en la següent versió).

Quan es parla de ciència, és important no oblidar la divulgació i en aquest aspecte Linux destaca clarament davant Windows.

5- Facilita la participació

Els programadors del Programari Lliure són un exemple de cooperació entre moltíssimes persones de tot el món, la majoria de les quals ni es coneixen. Es tracta d'un nou model de desenvolupament que sorgeix amb Internet. Programar o participar en qualsevol activitat, com les de la breu llista a continuació, és implicar-se en alguna mesura en projectes que estan en marxa.

Es pot col·laborar de moltes maneres: produir icones, cercar errors i comunicar-los al grup de treball, traduir un manual, resoldre els dubtes plantejats en les llistes de

“És precisament el caràcter científic del Programari Lliure el que el converteix amb la punta de llança com a model de desenvolupament”

correu, adaptar programes, afegir formularis o funcionalitats,...

Tot això és donar sortida a les ganes dels alumnes de participar en el món real i comporta l'enriquiment d'un

dels factors més importants de la divulgació. En implicar-se en algun projecte, augmenten el seu interès, i amb això potencien el seu aprenentatge.

6- Es propaga per tot el món

El fet que tot el món estigui col·laborant al creixement del Programari Lliure representa aire fresc per a la informàtica. La filosofia del Programari Lliure es mostra innovadora amb moltes de les seves facetes.

Per exemple, té els seus efectes anàlegs al model de la ciència on sempre, un descobriment de Grècia és un descobriment que també pot servir a tots els llocs del món, siguin pobres o rics. Qui contribueix al

MENÚ DIARI

Ctra. Manacor - Inca, km. 9

Telf. 971 83 02 46

07520 PETRA

**BATEJOS - NOCES
COMUNIONS
MENJARS D'EMPRESA**

Programari Lliure està innovant per a tots, incluint el Tercer Món, on és més difícil pagar les llicències.

Col·laborar al món del Programari Lliure és una forma d'altruisme que fa que l'alumne es relacioni i s'impliqui en la societat que el rodeja, no només amb la seva formació com a futur professional, sinó també amb la seva educació com a persona.

No és una ONG.

Aquesta filosofia de cooperació del Programari Lliure no ha de ser vista com un problema per a la imatge d'un centre educatiu. No es tracta d'ensenyar fent servir Programari Lliure perquè els alumnes surtin amb mentalitats a l'estil de la ideologia "okupa". El centre pot tenir la tranquil·litat que a les associacions d'usuaris de Software Lliure hi participen persones de tot tipus, la majoria és gent del món de la informàtica. Uns de dretes, altres d'esquerres, uns, simples usuaris, altres, docents o professionals de la informàtica, hi ha de tot. En el fons, la informàtica és tant sols una eina.

De totes formes, hi ha moltes veus actualment que afirmen que la informàtica pot convertir-se en un obstacle, tal com va poder ser abans l'analfabetisme. Per aquest motiu, és important no deixar que les noves generacions quedin marginades de la formació en informàtica, que tenen tan ràpida evolució. És precisament el caràcter científic del Programari Lliure el que el converteix en la punta de llança com a model de desenvolupament, i a la vegada, li proporciona una estreta relació amb la divulgació, i, per tant, amb l'ensenyament.

7- No necessita vendre versions per sobreviure

El sistema de producció basat en la

venta de llicències del Software Propietari té unes implicacions naturals, tant per l'ensenyament com per a la resta del món. Per exemple, si una llengua és minoritària, l'empresa productora del software pot no estar interessada a invertir en la traducció. I el problema és que com que el fabricant té els drets, ningú pot fer la traducció sense el seu permís.

Aquest exemple es va fer realitat amb la traducció del català del Windows 98. La Generalitat de Catalunya va haver de pagar 80 milions de pessetes (divises) com a única solució. Aquesta inversió es va demostrar poc efectiva quan es va veure que només era vàlida per a una versió i per a les següents s'havia de tornar a pagar. Actualment Microsoft, amb els seus malabarismes de generositat anti-Linux, diu que la versió catalana sortirà al mateix temps que la versió espanyola. S'haurà de veure, però, ens fiarem de la seva generositat? I en tot cas, aquesta nova política de la multinacional de Redmon es deu a la pressió del Programari Lliure.

A més del problema amb la llengua, s'ha de tenir en compte la necessitat de comprar noves versions cada poc temps, tot i que siguin poques les novetats. És veritat que en alguns casos proposen actualitzacions a un preu menor, però, resulta estrany perquè, quan es vol actualitzar un programa (com pot ser el *Quanta amb Linux Gentoo*) és suficient amb dir-li "emerge --update quanta". El sistema se'l baixa d'Internet, el prepara i l'instal·la sense cap més intervenció de l'usuari.

No és tanta la diferència entre versions. Ja fèiem servir editors de text amb correctors ortogràfics amb ordinadors amb CPUs 8088 amb

només una disquetera de 360Kb. De tot això, farà un 16 anys. Sí, ja sabem que poc ens costa tenir les següents versions de tant com està estès l'ús pirata dels programes, però, és aquest realment el model de civisme que volem que tinguin les noves generacions? Preferim que respectin només una part de les normes civils basant-se en si les infraccions són més o menys perseguides? Aquest no és el model correcte ni per a l'ensenyament ni per a la Societat de la Informació.

Tornant al tema de les versions, si un professor vol emprar una funció que no està ben implementada, o està mal documentada, es troba davant d'un problema de difícil solució en el món del Programari Propietari. Tots hem emprat alguna vegada una funció que hauria d'anar bé, però que no ho fa, i ens obliga a donar voltes per aconseguir el resultat desitjat. Per a algú que sap programar, quan es tracta de Programari Lliure, la solució consisteix a examinar les línies del codi de la funció, per conèixer-la millor o per millorar-la. I si algú vol afegir una funcionalitat o un idioma a un programa, ningú no li ho impedirà.

8.- El Linex ha estat tot un èxit

La Junta d'Extremadura fou la primera a introduir a gran escala el Programari Lliure per a les escoles a Espanya. Ara disposam de la seva experiència, no començam de zero. Ja que el model se basa en la cooperació i en l'enriquiment mutu, compartint les experiències, podem aprofitar molt la feina dels extremenys. I a la vegada, el que nosaltres millorem podrà ser emprat per altres, encara que només sigui

una simple traducció o afegir-hi un petit formulari.

Gràcies a l'estalvi en llicències, la Junta d'Extremadura afirma que ha pogut invertir més diners en ordinadors, arribant a tenir suficient quantitat com perquè n'hi hagi un per a cada dos alumnes. Per altra part, diuen que la qualitat de l'ensenyament a Extremadura està destacant com a una de les millors en concursos europeus, encara que és una de les regions més pobres d'Espanya. Per a més informació *GNU/Linux*.

Els controladores (drivers)

Encara que de cada vegada hi ha més controladors, alguns critiquen que encara queden perifèrics i components de Hardware que no funcionen amb Linux. O critiquen que no aprofiten totes les possibilitats, o que tarden un poc més a tenir disponibles els controladors basats en Programari Lliure.

Una bona solució és mirar bé i informar-se abans de comprar. De fet, aquesta pràctica és aconsellable inclús per a sistemes tan populars com és ara Windows XP, sistema en el qual no funcionen una bona quantitat de hardware; tal vegada inclús funciona un nombre menor que amb Linux. La raó és que per a aquest sistema només els fabricants els poden crear, i no sempre estan disposats a fer-ho, sobretot quan es tracta de models antics.

Una altra solució és provar si els dispositius tenen ja controladors disponibles per utilitzar un CD de Linux o del Knopix. Ambdues distribucions poden arrencar en l'ordinador des del lector de CDs sense haver de tocar el disc dur. Finalment, no s'ha d'oblidar, que és

“...Quan s'instal·la el sistema operatiu Linux, aquest no elimina l'arrencada de Windows. Es pot dividir el disc dur i instal·lar Linux en una de les divisions...”

el consumidor qui ha d'exigir en comprar els equips, que disposin de controladors.

9.- La implementació pot ser gradual

Tenim multitud de programes lliures que poden ser emprats tant en Linux com en Windows. El canvi pot ser gradual.

Es pot fer amb un poc d'art, adaptant-se a les possibilitats de cada cas en concret. Per exemple, és possible començar per instal·lar l'OpenOffice per a Windows, amb l'avantatge econòmic que això representa en front de l'MS Office, i afegir-li algunes aplicacions més, com el Mozilla (que conté un navegador, client de correu i xat). Mozilla és notablement més segur que el seu equivalent de Microsoft, Internet Explorer i Outlook. També és

possible emprar el Kdevelop per ensenyar a programar en C++. L'adaptació al Programari Lliure que segueixin els professors pot servir d'exemple per als seus alumnes als seus propis ordinadors a casa i d'experiència per respondre els dubtes que vagin sorgint. La informàtica de l'institut no té per què ser un món separat de la informàtica de casa.

Quan s'instal·la el sistema operatiu Linux, aquest no elimina l'arrencada de Windows. Es pot dividir el disc dur i instal·lar Linux en una de les divisions perquè arranqui quan sigui seleccionat i sense pertorbar les altres. D'aquesta manera es pot ensenyar amb els dos sistemes operatius instal·lats en el mateix ordinador.

Per altra banda, els centres que l'instal·lin poden plantejar els seus dubtes en els nombrosos fòrums i llistes de correu. Són molts els que dediquen temps a ajudar a resoldre dubtes, forma part del nostre model de desenvolupament. Segur que podran trobar ajuda per poc que cerquin.

La situació actual és que ja existeixen professors de col·legis i instituts que volen donar les seves classes emprant el Programari Lliure i que ho estan intentant. Els alumnes fa temps que mostren curiositat. Per tant, és el moment perquè les nostres associacions d'usuaris ajudin a qui estigui donant aquesta passa.

Conclusió:

La meua conclusió és que aquesta instal·lació és un pas factible, responsable, econòmicament avantatjós i divulgativament molt interessant.

Ah! I necessari.

Referències:

* Jornades de Programari Lliure als instituts.

L'article sobre les nostres jornades de Programari Lliure als instituts de Mallorca.

* Eines a l'aula. Linux a les aules.

De la web de l'AEIC (Associació d'Ensenyants d'Informàtica de Catalunya). Els professors s'estan movent molt per aconseguir un ensenyament de qualitat en Linux a Catalunya. En aquesta pàgina ens ensenyen a programar per: donar d'alta usuaris, administrar espais de disc dur, veure què es visita en la web, proxy i filtre de continguts i més.

* Support Xarxipèlag.

Una sèrie d'enllaços interessant per a diferents aplicacions del Linux a les escoles. Algunes d'elles: Servidor d'impressió en ordinadors vells, instal·lació d'OpenOffice, Apache Web Server, emulador de Windows WINE.

* Software lliure en la enseñanza informática.

(Programari Lliure en l'ensenyament d'informàtica) de Jesús M. González Barahona. És un document paregut a aquest, de fa un parell d'anys, publicat en el número 8 de la revista: Todo Linux.

* Informe: Incorporación del Sistema Educativo a la Sociedad de la Información.

(Informe: Incorporació del Sistema Educatiu a la Societat de la Informació)

El que més m'agrada de l'informe és la bona selecció d'apèndix, que enfoquen l'ús del Programari Lliure en l'educació des de punts de vista molt diferents.

* La conferència sobre Linux en l'educació de Pedro Reina.

Gràcies a (Laura i Zanni) per l'enllaç de la seva web (important no oblidar l'apèndix de Pedro Reina en l'informe de l'anterior referència).

* OFSET.

Organization for Free Software in Education and Teaching (Organització per al Programari Lliure a l'Educació i l'Ensenyament).

És un projecte per al desenvolupament del Programari Lliure per a les escoles.

* UNESCO Free Software Portal.

(Portal de Programari Lliure de la UNESCO)

Un portal on trobar programes per a ús docent i moltíssims enllaços de molta qualitat. M'ha impressionat molt.

* Journées du logiciel libre pour l'éducation.

(Projecte K-12Linux)

Excel·lents enllaços a pàgines de projectes de Programari Lliure a l'educació.

* Journées du logiciel libre pour l'éducation. (Jornades de Programari Lliure a l'educació)

Impressionant l'organització que duen sobre aquest tema a França. Mirau i sorpreneu-vos.

* Educational Free Software and Savannah Projects.

(Projectes de Programari Lliure educacional i Savannah) Podeu trobar alguns programes, a mi m'ha agradat molt el GCompris per al meu fill de quasi 3 anys. N'hi ha per a diferents edats i diferents matèries.

* FreeSoftwareInEducation.

(Programari Lliure en l'educació)

Un projecte de Programari Lliure a l'educació per permetre, advocar i defensar l'ús del Programari Lliure a les escoles des de les escoles fins a la universitat.

* El Programari Lliure a l'educació.

Del seu Wiki he extret una part dels enllaços. Molt interessant. Un Wiki és un lloc web on es poden afegir documents i col·laborar en un tema.

* "Software libre y educación". posibilidades, ventajas y otras cosas...

(programari lliure a l'educació, possibilitats, avantatges i altres coses...)

D'Idalo Pablo Díaz de Santa Fe. Un document també de fa uns dos anys que analitza les possibilitats que tenen allà. Òbviament està descartada la compra de llicències.

* Software Libre en la educación.

(Programari Lliure a l'educació)

Ponència d'Eloy R. Sanz sobre el Programari Lliure a l'educació (als cicles formatius). Congrés de la Família Professional d'Informàtica. Torremolinos, novembre 2000.

* Software Libre en la Educación.

(Programari lliure a l'educació)

Wiki d'Hispalinux amb molta informació, com per exemple material existent per donar assignatures, llistes de correus, etc. També es pot trobar informació referent a ciència i a enginyeria a SourceForge.

* Curso de introducción al Unix con Linux de la UNED.

(Curs d'introducció a l'Unix amb Linux de la UNED).

O el Curs a la creació de recursos Internet i web amb Linux que encara que no sigui per a instituts no deixa de ser ensenyament i a més d'un li pot interessar el què està fent la UNED.

* Migrar con Confianza desde los Servidores Microsoft Windows a UNIX/Linux.

(Migrar amb confiança des dels Servidors Microsoft Windows a UNIX/Linux)

Informació Estratègica per a Executius i Directius de TI. Libro blanco per Jon C. LeBlanc. Segons s'explica: "Estos documentos... claros, breves, imparciales y efectivos para migrar ... a UNIX/Linux".

* Como convencer a Hasefrochianos que usen Mozilla.

(Com convèncer a "Hasefrochianos" que usin Mozilla).

Arguments en favor d'usar el Mozilla a Windows, una de les primeres passes per usar el Programari Lliure. "Hasefrochianos" és un pseudònim donat als usuaris de Windows.

* MIT Open Source Home Page.

(Pàgina de codi obert del MIT)

Del MIT, més que destacar programes que ells hagin

alliberat, que serveixin de suport a l'ensenyament, el que més m'ha cridat l'atenció és sobretot el MIT OpenCourseWare a on es poden trobar els cursos que donen amb e x à m e n s , exercicis de 30 matèries que van des d'Aeronàutica i Astronàutica, a Escripura i E s t u d i s Humanístics, passant per Econòmiques, Literatura, Matemàtiques i Ciències Polítiques.

* Dpt. de Ciències Matemàtiques i Informàtica de la UIB.

Si s'anomena el MIT, és inevitable anomenar la UIB, que dona suport al servidor de BULMA. En part gràcies a aquest suport, deuen existir poques persones amants hispanoparlants del món Linux que no hagin visitat les nostres pàgines. També ens ajudaren alguns professors d'aquest departament donant unes quantes de les conferències de les Jornades de Programari Lliure.

* Respostes del Congresista Edgar Villanueva Núñez a Microsoft Corp. del Perú.

Si parlem de Microsoft i d'arguments i raons en favor del Programari Lliure no poden faltar les respostes del congressista davant d'aquesta Carta de Microsoft. És d'obligada lectura.

Aquest article serà publicat simultàniament en la web de BULMA, on podreu deixar comentaris amb les vostres idees, opinions i experiències.

Gràcies a Pau Cabot (professor), a Benjamí Villoslada, Carles Pina, Alejandro Exojo i a la meva preciosa esposa Xesca (professora) per les seves revisions, idees i als tres darrers, per ajudar-me a traduir-lo.

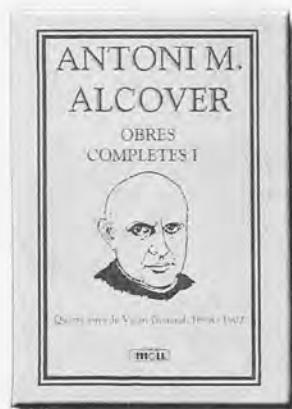
PLAÇA 18.
serigrafia

La millor selecció tèxtil per a promocions en serigrafia

Tel: 971 660 422
Polígon Son Noguera, Lluçmajor www.pl18.com

llibres

OBRES COMPLETES D'ANTONI M. ALCOVER VOLUM I.

Quatre anys de vicari general (1898-1902)

Alcover, Antoni Maria

EDITORIAL MOLL

1ª EDICIÓ

ANY PUBLICACIÓ: 2003

FORMAT: 24,5 X 18 cm. Relligat i amb sobrecoberta

PÀGINES: 416

I.S.B.N.: 84-273-1901-0

P.V.P.: 30,00 EUR

Amb motiu del Centenari del naixement de Francesc de Borja Moll les Institucions que integren la Comissió per a la celebració del Centenari, i molt especialment la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, acordaren el patrocini de la publicació de les Obres Completes de Francesc de Borja Moll i del seu mestre, Antoni M. Alcover i Sureda, iniciador del Diccionari Català-Valencià-Balear i autor, entre altres obres, del famós Aplec de Rondaies mallorquines, l'edició crítica de les quals ja havia

estat iniciada l'any 1996 i compta ja amb tres volums publicats, que s'integren, lògicament, en les seves Obres Completes.

Ara iniciem la publicació, amb el mateix format, de les altres obres del canonge manacorí que s'inicien amb una obra inèdita de caire autobiogràfic titulada Quatre anys de Vicari General (1898-1902), el "dietari que jo, Antoni M. Alcover, duc de les coses més notables que em passen des del 27 de juny de 1898, que vaig entrar a la Cúria de Mallorca", completat amb un breu apèndix, que inclou les notes referents als anys 1905-1910, 1922 i 1929.

En el Dietari surten a rotlló moltes mostres de la vida interna de la col·lectivitat relacionada amb la jerarquia clerical; s'hi veu sovint una "picaresca" típica de la gent d'església i de la d'antiesglésia, sobretot en els rams referents a gelosies i lluites entre seglars i religiosos, a maniàtics de la beatitud o de la rebel·lia, a conflictes entre autoritats civils i eclesiàstiques, a embolics matrimonials i adulteris... Tot un món d'accions i reaccions relacionades amb el govern espiritual de Mallorca a l'entreforc dels dos segles darrers.

Amb aquest Dietari ens va deixar Mn. Alcover un text històric de primera mà per a la coneixença de la vida mallorquina en relació amb l'Església i amb un sector important de la política d'aquells quatre anys de transició del segle XIX al XX.

Revolta de mallorquins (llibre primer: N'Arnau Puig)

J. B. M.

Any publicació: 2003

Palma.

Edita JBM

L'autor o autors d'aquesta obra, Revolta de mallorquins, l'han concebuda en tres parts. Aquest és el llibre primer titulat N'Arnau Puig. El llibre segon que ja és a punt de sortir a llum es titula Tots junts vencerem, i el llibre tercer que en aquests moments s'està escrivint, es titularà Na Maria de Lluc. Tots tres llibres duen un manifest en el segon capítol.

El manifest del primer és "Mallorquins, alçau es cap", el del segon és "Estimados forasteros" i el manifest del tercer serà "Jove, això és per a tu". El primer es va repartir uns quants mesos abans de sortir el llibre, el segon manifest sortirà en breu, si ja no ha sortit, i el tercer també sortirà abans de la publicació del llibre corresponent.

La publicació dels manifestos abans de la sortida dels llibres ha de servir tant per a la promoció de l'obra com perquè el puguin llegir persones que tanmateix no compraran el llibre. Els manifestos són el motor impulsor d'aquestes obres i pretenen la conscienciació de la població mallorquina perquè pugui obrir els ulls i veure tantes malifetes com es fan a la llengua, a la cultura i a la terra. L'autor o autors que no apareixen a l'obra, més que a través d'unes inicials, creuen que la situació actual és crítica, i aquesta és la seva aportació perquè es pugui iniciar una vertadera revolta de mallorquins que vulguin posar remei als desastres ecològics i culturals que es fan en aquesta terra.

El fet del seu anonimats és perquè pensen que s'ha de parlar de l'obra i no de la o de les persones, que s'ha d'actuar i no s'ha de figurar. Ells han fet una primera passa.

A l'obra hi trobareu, a més del manifest, les lletres de les cançons per a un macroconcert. Falta que algú s'animi a posar-los música i algú altre a organitzar l'acte multitudinari. També hi trobareu un programa d'actuació en matèria lingüística.

Tot llegint l'obra es nota una mancança de correcció lingüística a l'editorial, que segurament se subsanarà en els pròxims llibres.

MAUS. El relat d'un supervivent.
 Spiegelman, Art
 Any publicació: 2003.
 Inrevés edicions.
 300 pàgines.

Maus és la biografia i el testimoni de Vladek Spiegelman, un jueu polonès supervivent dels camps d'extermini nazis, contada a través del seu fill Art, un dibuixant de còmic que vol deixar memòria de l'aterridora persecució que varen sofrir milions de persones a l'Europa de Hitler, i de les conseqüències d'aquest sofriment en la vida quotidiana de les generacions posteriors.

Art Spiegelman cerca apropar-se a expressar allò que és inexpressable a través de l'experiència particular d'una família, la seva, i tria la historieta com a forma narrativa posant en joc tots els recursos estilístics i narratius tradicionals d'aquest mitjà, i alhora inventant-ne de nous on aquells no hi arriben. La radicalitat narrativa d'aquesta obra ha canviat de dalt a baix el mitjà: hi ha un abans i un després de Maus en el còmic.

La gran proesa d'aquesta obra és aconseguir explicar la tragèdia de la Història —en majúscules—, a través de la historieta —minúscules i diminutiu—. L'autor crea un entramat gràfic i literari en el qual interactuen i s'entrellacen el passat i el present, cadascun fent de mirall a l'altre. Dues històries que es necessiten mútuament: la del passat del pare a Polònia, la tragèdia familiar de persecució, fugides, dolor i mort, contada per ell mateix al seu fill, i la del present d'ambdós a Nova York, vista a través dels ulls del fill.

Com diu el próleg a la primera edició de Maus: "Aquest és el darrer conte de supervivents, i també dels infants que d'alguna manera sobreviuen malgrat els supervivents."

L'escola que volem. 25 anys de l'Escola d'Estiu del País Valencià a l'Horta.
 Sansano i Estradera, Albert; Valero i Javaloyes, Salvador
 Any publicació: 2003.
 Camí d'Ítaca. Editorial Tàndem.
 200 pàgines.
 Premi Melchor Botella a la Renovació Pedagògica 2002. Ajuntament d'Elx

En aquest llibre prologat per Jaume Carbonell, Albert Sansano reuneix documents, memòries, cartes, programes, notes de premsa, reflexions, cartells, etc. des de la primera Escola d'Estiu celebrada a l'Horta el 1976, on inicialment es plantejaven, a imatge de Catalunya, les diferents línies de treball a l'escola pública.

De l'època de govern socialista, de les vagues, de les activitats d'hivern i de les noves lleis educatives es fa ressò l'autor, que també planteja la participació i implicació de pares i mares en el procés educatiu.

Són els anys 1983 al 1985 on s'aprecia un temps de fort increment de matrícula, de canvis i legalització. Es passa a donar forma a una estructura organitzativa, es crea la Federació de

Moviments de Renovació Pedagògica (MRP) del País Valencià i comencen els contactes amb els Centres de Professors. Sansano relata els esdeveniments del congrés de Gandia, la vaga del curs 1988-89, la intensa vida interna del MRP, i de com l'assemblea de cloenda de la XII Escola d'Estiu s'hi va haver de realitzar a l'inici del curs 1987-88, amb la finalitat de poder reflexionar amb més tranquil·litat.

Les reflexions produïdes en distintes edicions (XI, XII, XIII) sobre els canvis de model d'escola, marcaren l'inici de noves etapes i noves ambicions. La col·laboració amb l'Escola d'Estiu comença a ser més efectiva i els sindicats progressistes de l'ensenyament (STEPV, CCOO, FETE-UGT, CNT) s'impliquen en la seua organització.

Som als anys noranta quan l'ombra de la LOGSE provoca mogudes i reflexions al si de l'Escola d'Estiu, on es couen molts dels plantejaments crítics amb la Llei, s'obren debats i es fan valoracions. Són els anys de les olimpíades i de l'Expo, que tanmateix no suposen canvis rellevants en el panorama educatiu.

Albert Sansano menciona de manera especial l'estimat Melchor Botella, que ens deixava l'estiu del 1994. L'autor rescata les paraules pronunciades el dia del soterrament per José Manuel López Grima, quan es complien vint anys d'Escola d'Estiu i prossegueixen els debats sobre el model educatiu, la vida democràtica a l'escola, l'escola pública i popular.

Arribats els anys del regnat de Zaplana i Aznar, es referma encara més la lluita per l'escola pública i democràtica. Sorgeixen les plataformes perquè cal defensar l'escola pública més que mai. El Ministeri d'Educació ha eliminat la representativitat dels MRP al si del Consell Escolar de l'Estat. Comença un període dur i difícil, que encara dura.

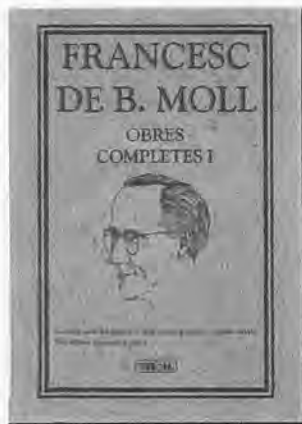
Al final de l'estiu del 1997 un nou cop bateja l'Escola d'Estiu i Anna Ros ens deixa. Lluitadora incansable, renovadora, sindicalista, Anna ho reunia tot. Sansano replega al llibre els trets bàsics i les paraules justes per expressar el sentiment del MRP envers Anna.

I, per fi, l'Escola d'Estiu arriba a les darreries del segle XX després d'un viatge de 25 anys que recorda el del mític Ulisses cap a Ítaca. Salvant obstacles, guanyant lluites a grandíssims gegants i procurant sempre arribar a bon port, aquests objectius han marcat també el camí del MRP. Un camí fet de la mà de la persona que al llarg d'aquest temps ha estat un referent de primera magnitud, Gonçal Anaya, el mestre dels mestres. Ell ha estat al capdavant de totes les reivindicacions per l'escola pública amb una empena envejable, implicat com ningú amb els MRP, fent del seu pensament un compromís públic.

En un annex, l'autor compila en un disc compacte les imatges, programes, documents i bibliografia més significativa dels 25 anys d'Escola d'Estiu. L'obra es presenta així com un document imprescindible per al professorat que manté encara viu el cuquet de la renovació a l'escola. El llibre és també un reconeixement al treball dels mestres, homes i dones que cada dia s'atreveixen a qüestionar la seua tasca, que volen millorar-la i enfortir-la.

Amb tantes normatives i lleis "de qualitat", cal recordar que la qualitat de l'ensenyament depèn sobretot dels professionals implicats dia a dia —i estiu a estiu— en moviments de renovació, grups de treball, seminaris permanents. Són els professionals que es plantegen una i cent vegades cap a on ha d'anar l'escola i què cal canviar perquè millore.

Entrats en el nou segle, les Escoles d'Estiu representen una de les plataformes més fermes de la lluita ciutadana per l'escola pública. L'ingent treball de recerca d'Albert Sansano serveix també per no perdre de vista quina és l'escola que volem.

OBRES COMPLETES DE FRANCESC DE B. MOLL VOLUM I
 ESCRITS AUTOBIOGRÀFICS
 Francesc de B. Moll Casanovas
 EDITORIAL MOLL
 1ª EDICIÓ
 ANY PUBLICACIÓ: 2003
 FORMAT: 24,5 X 18 cm.
 PÀGINES: 656
 I.S.B.N.: 84-273-1801-4
 P.V.P.: 30,00 EUR

Emmarcada dins els actes de commemoració del Centenari del Naixement de Francesc de B. Moll (1903-1991), s'inicia la publicació de les seves Obres Completes, que permetrà posar a disposició del públic, classificada temàticament, la totalitat de la seva obra lingüística i filològica.

Les Obres Completes de Francesc de B. Moll s'inicien amb els seus escrits autobiogràfics: Els meus primers trenta anys (1903-1934), Els altres quaranta anys (1935-1974) i un annex

humorísticament que es titularia Els meus penúltims trenta anys, i que no va arribar a enllestir.

L'obra autobiogràfica de Francesc de B. Moll, d'una gran sinceritat i espontaneïtat, ha fet que molts de crítics literaris coincideixin a considerar el gran lingüista com un narrador d'excel·lent qualitat literària, posseïdor d'un llenguatge modèlic per la seva simplicitat i eficàcia narrativa.

Una escola participativa i democràtica.
 Mestres de l'Escola d'Almoines (2001).
 Ha caigut una estrella.
 València.
 Editorial Tàndem.
 88 pàgines.

Premi Melchor Botella a la Renovació Pedagògica 2001, Ajuntament d'Eix.

Están cayendo estrellas...../ - ¿Qué estás diciendo, hermano?! Son estrellas fugaces./ - ¡Están cayendo estrellas!.../ - Qué pensamiento extraño.../ ¡¿Cómo del cielo claro/ se desprenden estrellas?!.../ Pon tus manos abiertas/ Para que ellas caigan/ - ¿Qué estás diciendo hermano?! Son estrellas fugaces/ Ni caen, ni se recogen/ - No importa. Pon las manos.

(D. M. Loynaz)

Sorpresa, il·lusió, gratitud i esperança són alguns dels sentiments que desperta la lectura d'aquest preciós llibre coral que ens ofereix el col·lectiu de MESTRES d'Almoines en demostrar-nos que sempre, també ara, és possible treballar, pensar, reflexionar viure amb altres persones experiències d'aprenentatge basades en el sentit comú, la dignitat personal i el compromís social.

Sorpresa, en primer lloc, per tenir entre les mans un llibre sense noms propis en la portada. Un llibre nascut al calor d'un grup de persones que comparteixen espais i temps de vida en comú. Persones que mitjançant el diàleg i l'intercanvi han convertit la individualitat en societat, la pràctica diària en principis estratègics d'actuació pedagògica i el pensament en motor per a la reflexió i l'acció. Sorpresa, sí, grata sorpresa. Demuestra el llibre el bon saber d'unes persones cultes, que fugint del professionalisme buit de contingut -tan en voga-, saben contar el que fan i ho expliquen, a més, de manera senzilla, fonamentalment aclaridora i molt ben fonamentada epistemològicament. El col·lectiu de mestres d'Almoines aposta per dos objectius fonamentals, aprendre a aprendre i aprendre a escollir el que aprenem. I proposen com elements claus per a aconseguir-ho dos grans eixos que impregnen la vida de l'escola: l'assemblea i els projectes de treball.

Il·lusió, molta il·lusió en comprovar que un grup de persones continua afanyada en parlar d'EDUCACIÓ —sí, amb majúscules—, de formació de persones que tenen emocions i sentiments i que són capaces de viure d'una manera "autònoma, crítica, racional i creativa" com subjectes actius de la societat en què els hi ha tocat viure. Els i les mestres d'Almoines diuen que el sistema, la filosofia de treball de l'assemblea —informació, opinió, decisió— està present en tot el que es fa a l'escola i que s'aplica la democràcia a qualsevol activitat: "I és en aquestes activitats quotidianes, simples i senzilles, on pensem que es troba l'essència epistemològica de l'aprenentatge, perquè és en la simplicitat significativa on l'alumnat pot integrar els coneixements que ja té amb altres de nous més complexos; on pot construir aprenentatges per a la comprensió". Il·lusió en comprovar que encara resten vivències de formació del professorat vinculades a la pràctica quotidiana i directa amb l'alumnat i les famílies i basades en l'intercanvi d'idees i pràctiques del professorat. La quantitat i la qualitat de les cites i la bibliografia utilitzada evidencia la necessitat de conjugar teoria i pràctica per a oferir models alternatius de funcionament a la rutina acrítica i paralizant que avui impera en bona part dels centres escolars.

Gratitud perquè podem llegir, per primera vegada en molt de temps, l'experiència de vida democràtica en una escola pública contada pels seus autors. Famílies, mestres i alumnes hi estan presents a través de nombroses exemplificacions -fotografies, textos, documents d'informació a les famílies, actes d'assemblea i treballs de l'alumnat- que fan d'aquestes pàgines un instrument viu i útil per a iniciar processos de transformació a les escoles. Gratitud també, perquè es tracta d'una experiència que va merèixer el 2001 el Premi Melchor Botella a la renovació pedagògica, un guardó amb una significació molt especial per a la Federació de MRP del País Valencià, col·lectiu que treballa des de fa més de 25 anys per una escola pública, popular, democràtica i valenciana.

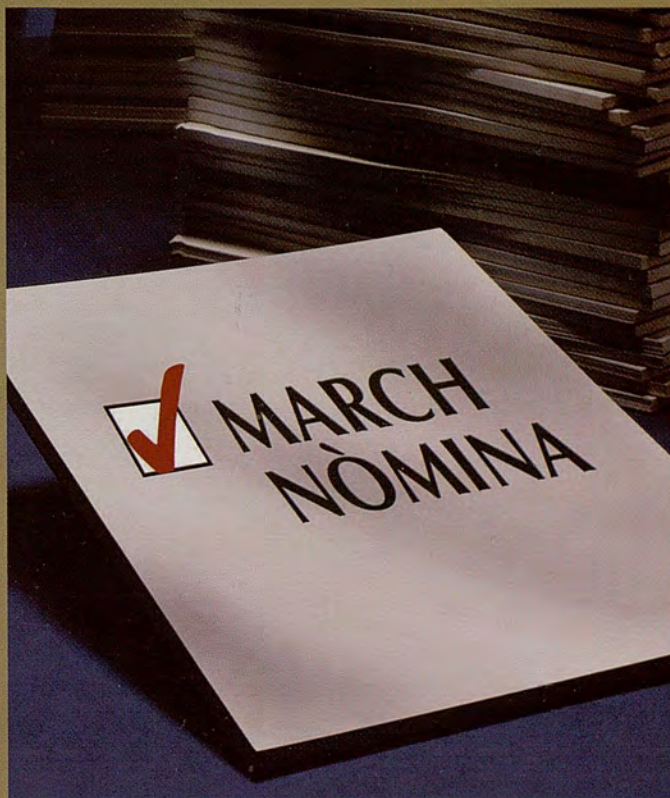
I esperança que siguin moltes, moltíssimes, les persones que lliguen el llibre i que en llegir-lo s'animen a estimular noves vivències pedagògiques per tal de revitalitzar l'Escola Pública. Esperança que es publiquen d'altres experiències que mostren a la ciutadania que només amb la participació i el compromís avançarem cap a una societat més justa i un món millor. ¡Tant de bo seguïsqen caient estrelles!

M.ª Ángeles Llorente Cortés, mestra del CP Cervantes de Buñol, presidenta de la Federació de MRP del País Valencià.

SERVEI NÒMINA

Oferta especial per a personal docent

Has examinat la teva nòmina?

Afegeix punts a la teva
qualitat de vida:

- Assegurança d'accidents sense cost.
- Assegurança multiassistència sense cost.
- Condicions especials a préstecs personals i hipotecaris, avançaments de nòmina, dipòsits a termini, plans de pensions i fons d'inversió.
- Servei de banca a distància.
- Targetes VISA i 4B-MasterCard.

Informi-se'n a les nostres oficines o telefonant al **901 111 000**

WWW.BANCAMARCH.ES

 BANCA MARCH

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura

			TELÈFON	FAX
Centraleta			971 176500	
Conseller	Hble. Sr. Francesc Jesús Fiol Amengual	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 177236	971 177248
Director General de Planificació i Centres	Il·lm. Sr. Rafel À. Bosch i Sanz	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 176513	971 176537
Director General de Personal Docent	Il·lm. Sr. Cristòfol Vidal Vidal	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 177268	971 177131
Director General d'Administració Educativa i Inspecció	Il·lm. Sr. Jaume Juan García	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 177159	971 177193
Directora General d'Ordenació i Innovació	Il·lma. Sra. Joana Rosselló Morales	Guillem de Torrella, 1 07002 PALMA	971 177517	971 177528
Directora General de Formació Professional	Il·lma. Sra. Margalida Alemany Hormaeche	Guillem de Torrella, 1 07002 PALMA	971 177508	971 177534
Director General d'Universitat	Il·lm. Sr. Climent Ramis Noguera	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 176509	971 176502
Directora General de Cultura	Il·lma. Sra. Catalina Sureda Fons	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 176277	971 177390
Director General de Política Lingüística	Il·lm. Sr. Miquel Melià Caules	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 176511	971 177390
Secretari General	Il·lm. Sr. Sebastià Vanrell Sintès	Capità Salom, 29 07004 PALMA	971 177239	971 177249
Delegada Territorial d'Eivissa i Formentera	Il·lma. Sra. Pilar Marí Torres	Vicent Serra i Orvai, 14 07800 EIVISSA	971 310104	971 193362
Delegat Territorial de Menorca	Il·lm. Sr. Manuel José Monerris Barberà	Josep M. Quadrado, 33 07703 MAÓ	971 369008	971 367058

OFICINES D'INFORMACIÓ I ESCOLARITZACIÓ

Palma

Oficina d'escolarització: C/ Ruiz de Alda, 4 07011 Palma - Tel. 971 73 28 80 Fax 971 73 21 20

Punt d'informació Edifici de la Conselleria d'Educació i Cultura: C/ del Capità Salom, 29 1r -07004 Palma - Tel 971 17 65 00

Inca

Edifici del Centre del Professorat i de Recursos
C/ del Mestre Antoni Torrandell, 59 -07300- Inca
Tel. 971 50 72 65 - Fax 971 88 10 52

Manacor

Edifici del Centre del Professorat i de Recursos.
Camí de Brandis, s/n -07500- Manacor
Tel 971 55 59 12, fax 971 84 33 24

Eivissa

Edifici de la Delegació Territorial d'Eivissa - Formentera
C/ Vicent Serra i Orvai, 14 -07800- Eivissa
Tel 971 31 01 04 - Fax 971 19 33 62

Eivissa

Edifici de la Delegació Territorial de Menorca
C/ Josep M^a. Quadrado, 33-07703 Maó
Tel 971 35 31 76 - Fax 971 36 70 58

